П'ятниця, 11 жовтня 2002 року. № 187 (2938) Ціна договірна

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Голос України

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Є обопільний інтерес

Україна зацікавлена в тому, щоб на Близькому Сході був мир. Про це заявив Голова Верховної Ради України Володимир Литвин під час зустрічі з делегацією депутатської групи дружби «Кувейт—Україна» Національних зборів Кувейту. За його словами, Україна не просто декларує свою позицію, а й конкретно працює заради врегулювання близькосхідного конфлікту, підтвердженням чого є робота українських саперів-миротворців у Лівані.

(Закінчення на 2-й стор.).

АКТУАЛЬНО

Умови для експертів

Президент України Леонід Кучма видав розпорядження «Про забезпечення роботи міжнародних експертів з питань експорту станцій радіоелектронної розвідки «Кольчуга»», **повідомляє «УНІАН».** Згідно з розпорядженням для створення необхідних умов для ефективної, скоординованої роботи в Україні міжнародних експертів з питань експорту станцій радіоелектронної розвідки «Кольчуга», об'єктивного з'ясування всіх обставин справи, утворюється комісія. Її очолив глава адміністрації Президента України Віктор Медведчук. Комісії разом із керівниками центральних та місцевих органів виконавчої влади, правоохоронних органів, військових формувань наказано надавати міжнародним експертам за їх зверненнями допомогу у виконанні завдань.

ЗАЛИШАЙТЕСЯ З «ГУ»

Звичку не змінив

Тисяча пенсіонерів, інвалідів та малоімущих подолян отримуватимуть з нового року «Голос України». Попіклувався про них депутат Хмельницької обласної ради, директор місцевого представництва «Укртелекому» Володимир Данилов. Вчинок благодійника важко переоцінити: люди похилого віку звикли до газет, та через злиденну пенсію мало хто може дозволити собі таку розкіш, як передплата.

Михайло ВАСИЛАШКО.
Хмельницька область.

Фото автора.

ЗА «ЗРАДУ» — ПО «ФЕЙСУ»

Чергова осінь приносить і бюджетні клопоти — високим державним мужам доводиться рахувати кожну гривню в заповітному рядку і видряпувати кожну копієчку для потреб рідного відомства. Легко сказати: дай кошти, а спробуй підкажи, де їх узяти для дохідної частини бюджетів усіх рівнів. Підказуємо безплатно, де «валяються» майже 85 млн. гривень (16 млн. доларів)...

(Закінчення на 8-9-й стор.).

Колаж Євгенії ВАСИЛЬЧЕНКО.

Становище на ЧАЕС стурбувало парламентаріїв

Якщо в одній хаті два господарі, завжди поставатимуть проблеми. Ця фраза не раз звучала на виїзному засіданні Комітету ВР з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки, що відбулося на Чорнобильській атомній станції. За словами її директора Юрія Неретина, ЧАЕС — єдиний організм з двома об'єктами. Перший — зупинені три енергоблоки, другий — наш чорнобильський біль зруйнований четвертий блок, що має назву «Укриття». У першому об'єкті — впорядковані радіоактивні відходи, у другому — невпорядковані.

(Закінчення на 4-й стор.).

Атом, який змінив світ

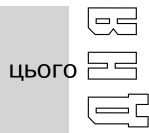
Учора в Харкові відкрито пам'ятний знак з нагоди знаменної дати в історії вітчизняної фізики. 70 років тому, а саме 10 жовтня 1932 року, в Українському фізико-технічному інституті було здійснено видатний експеримент із розщеплення атомного ядра, результати якого істотно вплинули на подальший розвиток вітчизняної науки і світові політичні процеси.

(Закінчення на 3-й стор.).

Нехай 100 років не стане межею!

З 1 жовтня українці, які досягли столітнього віку, отримуватимуть доплату. Тепер щомісячний дохід довгожителя буде на рівні прожиткового мінімуму тих, хто втратив працездатність. А це 268 грн. Сподіватимемося, що на столах у них з'явиться і до хліба. У державі нині 3,7 тисячі громадян, яким виповнилося 100 і більше літ. На виконання відповідної постанови з держбюджету необхідно виділяти щороку десь 6,7 млн. грн.

(Закінчення на 3-й стор.).

11 ЖОВТНЯ

■ 1665 р. Московські статті. Договірні умови між царським урядом і гетьманом Брюховецьким. Зокрема, посилювали залежність гетьманської адміністрації від російського царя. ■ 1830 р. Народився етнограф та лексикограф Михайло Левченко. Видав (1874) "Опыт русско-украинского словаря". ■ 1921 р. У Києві відкрився церковний собор, на якому створено Українську автокефальну православну церкву на чолі з митрополитом Василем Липківським. ■ 1942 р. Народився письменник і громадський діяч Володимир Яворівський. ■ 1947 р. Створено Всесвітню метеорологічну організацію.

До кінця тижня тепло очікується у всіх житлових будинках Києва

Є обопільний інтерес

(Початок на 1-й стор.).

Глава депутатської групи дружби «Кувейт—Україна» Національних зборів Держави Кувейт Ахмад Нассар Аль-Шріан наголосив, що його країна цінує роль України і вдячна Києву за підтримку позиції Кувейту в міжнародних організаціях, зокрема у РБ ООН.

Як повідомив журналістам після зустрічі глава українського парламенту, на переговорах ішлося про стратегію співробітництва законодавчих органів України і Кувейту. На запитання «ГУ», коли планують підписати угоду між країнами про уникнення подвійного оподаткування, з метою підготовки якого серед іншого в Україні перебуває група кувейтських парламентаріїв, Володимир Литвин відповів, що конкретні питання сторони не обговорювали і «більшою мірою нинішня зустріч була ознайомча».

Крім того, Голова ВР зазначив, що під час зустрічі сам зачепив питання Іраку, бо розумів, що наші гості з делікатності не акцентуватимуть увагу на так званому «іракгейті». На думку Литвина, Україна, котра цілеспрямовано й послідовно виконувала протягом десятка років усі свої зобов'язання перед світовою спільнотою і підкорялася вимогам ООН, не могла порушити санкцій, накладених на Ірак. «Це нелогічно», — вважає В. Литвин і заявляє: «Факту продажу зброї Іракові не було». Що ж до обговорення скандалу в стінах парламенту, то Голова ВР здивований тим, що депутати не підтримали рішення про створення тимчасової слідчої комісії з розгляду інформації про звинувачення України у незаконній торгівлі зброєю з Іраком. Певні сили, сказав він, менше цікавить те, щоб було поставлено крапку в цій проблемі», вони зацікавлені в тому, щоб «педалювати цю болісну тему».

Коментуючи журналістам посередництво Польщі у проведенні «круглого столу» за участю представників української влади і опозиції, Голова Верховної Ради висловив думку, що проблеми у відносинах опозиції і чинної влади можуть бути розв'язані всередині держави. «Не така гостра проблема і не така задавнена хвороба, щоб ми не могли вирішити її в Україні», — наголосив Володимир Литвин. Так само, за його словами, спроби винести цю тему за межі України свідчать про «невіру політиків у свої власні сили». «Якщо ми не спроможні навести лад у власному домі, то як ми можемо претендувати на те, щоб відігравати важливу роль у Європі?».

Коментуючи офіційне повідомлення про створення більшості, Володимир Литвин висловив думку, що її лави зростатимуть чисельно. Він нагадав, що більшість легалізована і нараховує більш як 230 народних обранців.

Водночас Володимир Литвин не робить проблеми з нерезультативних голосувань минулого вівторка. Оскільки, підкреслив Голова ВР, того дня «ніхто не ставив питання про те, що буде голосування».

Він також висловив думку, що на базі більшості можна сформувати ширшу коаліцію.

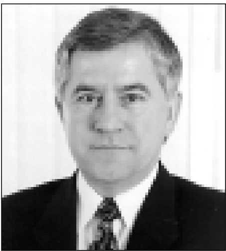
Голова Верховної Ради України сказав також, що готовий не підписувати закони і постанови, прийняті 26 вересня, коли 4 фракції покинули сесійний зал. Але тільки в тому разі, якщо таке рішення прийме парламент. Комітет з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради на своєму засіданні рекомендував не підписувати їх і винести на повторне голосування. Володимир Литвин підкреслив, що глава парламенту не може одноосібно відмінити рішення, за яке проголосувало 226 народних обранців. Він висловив побажання, щоб комітет був «принциповим в усіх питаннях» і «щоб ця принциповість не з'являлася несподівано в один момент».

Володимир КОРОЛЮК.
Яна СТАДІЛЬНА.

Туристичні відносини зміцнюють

Генеральний секретар Всесвітньої туристичної організації (ВТО) Франческо Франжіаллі прибув до України. щоб «підтримати тісні відносини між ВТО й Києвом». Під час свого візиту він має намір зустрітися з Головою Верховної Ради Володимиром Литвином, членами українського уряду, взяти участь у відкритті міжнародного туристичного салону «Україна-2002» і прочитати лекцію у Київському університеті туризму, економіки й права.

Секвестр бюджету все-таки можливий

Наприкінці жовтня уряд планує розглянути питання можливого секвестру Державного бюджету України. Про це повідомив Прем'єр-міністр України Анатолій Кінах.

Як **передає кореспондент УНІАН,** за його словами, «уряд готує варіант секвестру бюджету, який стосується ліквідації того касового розриву, який виник через недонадходження коштів від приватизації таких стратегічних компаній, як «Укртелеком».

А. Кінах зазначив, що, з урахуванням точніших прогнозів виконання державного бюджету та надходжень чергових траншів від міжнародних фінансових організацій, уряд планує наприкінці жовтня «остаточно» розглянути це питання.

23 жовтня 2002 року у Верховній Раді України відбудуться парламентські слухання з порядком денним «Про взаємовідносини та співробітництво України з НАТО»

Очікується, що, окрім народних депутатів України, у слуханнях візьмуть участь керівники відповідних урядових структур і громадських організацій, представники університетських кіл та громадськості, національних і зарубіжних ЗМІ, депутати Парламентської асамблеї та представники керівництва НАТО, члени дипломатичного корпусу в Україні.

Слухання проходитимуть з 15.00 у сесійній залі Верховної Ради України за адресою: вул. Грушевського, 5.

У ДЕПУТАТСЬКИХ ФРАКЦІЯХ

ЗАЯВА фракції «Блоку Юлії Тимошенко»

Останні дії влади ще переконливіше, ніж будь-коли раніше, свідчать, що вона залишається й далі цілком байдужою до насущних соціально-економічних проблем українського народу і працює лише на своє самозбереження та самозбагачення. На підтвердження цього можна навести багато прикладів. Так, у проекті бюджету на наступний рік пропонується 10 мільярдів гривень на утримання силових структур і адміністрації Президента. Це четверта частина бюджету! І водночас на соціальний захист дітей виділено лише 2 мільйони, а на розвиток мережі наукової діяльності профілактичної та клінічної медицини пропонується жалюгідна сума в 155 тисяч грн.

Отримані урядом США підтвердження, що український Президент, у порушення санкцій 00Н, схвалив продаж Іраку радіолокаційної системи «Кольчуга», кардинально змінили стосунки цивілізованих держав з Кучмою. Ізоляція Кучми від США й Європи змусила його шукати порятунку в Росії. Так, у Кишиневі, де проходив саміт глав держав СНД, було підписано документи, які не можна кваліфікувати інакше, як зраду національних інтересів України. Один з них — це договір про створення міжнародного газотранспортного консорціуму. Другий — угода про стратегічне партнерство в газовій сфері. Згадані документи, які готувалися в цілковитій келійності та утаємниченості від громадськості, означають, що Україна віддає Росії вже останнє, що в неї лишилося, отже, цілком втрачає свою економічну, а в перспективі й політичну, незалежність.

Водночас влада не прагне до суспільного діалогу, а вдається до репресивних заходів. Це — жорстка цензура ЗМІ, це — порушення та фабрикація кримінальних справ проти народних депутатів, лідерів та активістів опозиції.

Єдиним виходом з цієї ситуації є відставка Кучми. Лише це може врятувати український народ від злиднів і жебрацтва, лише це може повернути Україні її добре і чесне ім'я в цивілізованому світі. На жаль, імпічмент проти Кучми не здатен розпочати український парламент, вибори до якого пройшли під жорстким пресом існуючої влади. Але усунення Кучми цілком під силу українському народу — він, і лише він, а не корумпована правляча верхівка, є справжнім господарем і власної долі, і своєї країни.

Ось чому мають розгортатися протести проти Кучми, ось чому акція «Повстань, Україно!» набиратиме нових обертів. Фракція «Блоку Юлії Тимошенко» заявляє, що вона буде й надалі всіма можливими конституційними заходами вести рішучу боротьбу з існуючим режимом, і закликає громадян України вийти 12 жовтня на майдани і площі всієї України, щоб сказати своє рішуче і одностайне «Ні!» Кучмі та його поплічникам.

Перед нами єдина дилема — перемога або втрата України. Іншого не дано. Ми переможемо!

Олександр ТУРЧИНОВ,
уповноважений фракції.

Уточнення

У статті народного депутата Віктора Мироненка «Народ не має бути розділений» («ГУ», 10 жовтня 2002 р.) у реченні «В Україні більш як 1 млн. росіян» треба читати «більш як 11 млн. росіян». Просимо вибачення в автора та читачів за прикру технічну помилку.

Деталі обговорять у листопаді

Фото Мелика БАГДАСАРЯНА (УНІАН).

Президенти України і Вірменії Леонід Кучма та Роберт Кочарян задоволені переговорами, що завершились в Єревані, зазначивши при цьому, що вони сприятимуть розвиткові торгово-економічного співробітництва двох країн.

У листопаді в Києві відбудеться засідання міжурядової комісії з торгово-економічного співробітництва, на якому детальніше обговорять конкретні спільні українсько-вірменські економічні проекти.

Суддям загрожує нелегітимність?

У нашій газеті 9 жовтня ц. р. опубліковано матеріал прес-служби Вищої ради юстиції «138 нових суддів поповнять суддівський корпус», де, зокрема, вказувалося на неординарний вчинок трьох членів цього конституційного органу, які на знак протесту відмовилися брати участь у важливому засіданні. Згадані у публікації юристи Віктор Шишкін, Олександр Нечипоренко, Микола Мельник пояснюють, що до таких кроків вони змушені були вдатися через невключення до порядку денного засідання вкрай принципового з юридичної точки зору і наболілого питання. Суть його викладено у підписаному дев'ятнадцятьма парламентаріями депутатському зверненні до Вищої ради юстиції, яке і пропонуємо вашій увазі:

Депутатське звернення

Про незаконне перебування народного депутата України С. В. Ківалова на посаді голови Вищої ради юстиції

У червні 2001 року головою Вищої ради юстиції відповідно до ст. 20 Закону «Про Вищу раду юстиції» було обрано народного депутата України С. Ківалова.

Після обрання головою Вищої ради юстиції С. Ківалов не склав повноважень народного депутата України, як того вимагають Конституція та закони України. Отже, було порушено ст. 78 Конституції України, ст. 3 Закону України «Про статус народного депутата України», відповідно до яких народні депутати України здійснюють свої повноваження на постійній основі і не можуть перебувати на державній службі.

Перебування С. Ківалова на двох (а можливо, й на трьох, оскільки, за повідомленням ЗМІ, він є ще й президентом Одеської національної юридичної академії) посадах тривало до виборів нового складу парламенту навесні 2002 року.

Така ситуація стала можливою через нехтування найвищими посадовими особами законів України, непритягнення до юридичної відповідальності С. Ківалова за порушення чинного законодавства, відповідної позиції інших членів Вищої ради юстиції. Вона не змінилася і після виборів до парламенту 2002 року. Будучи знову обраним до Верховної Ради України, С. Ківалов на порушення виборчого законодавства був зареєстрований Центральною виборчою комісією народним депутатом України.

За наявною інформацією, цьому сприяло прийняте частиною членів Вищої ради юстиції на прохання С. Ківалова рішення про виконання ним повноважень голови Вищої ради юстиції на громадських засадах до вересня 2002 року. Вказане вище рішення не тільки ставить під сумнів правомірність і реєстрації С. Ківалова народним депутатом України, і збереження цього статусу в даний час (що може стати предметом судового розгляду), а й є неправовим і незаконним стосовно виконання ним повноважень голови Вищої ради юстиції. Відповідно до ст. 19 Закону України «Про Вищу раду юстиції», голова Вищої ради юстиції працює на постійній основі. У свою чергу, це згідно з Законом України «Про державну службу» передбачає перебування його на державній службі — зайняття у цьому органі відповідної посади, присвоєння рангу державного службовця тощо. Іншого й бути не може, оскільки українське законодавство не передбачає можливості керування державним конституційним органом «на громадських засадах».

(Закінчення на 7-й стор.).

ЮВІЛЕЇ

Атом, який змінив світ

(Початок на 1-й стор.).

Коли науковці довідалися про існування в атома ядра, з’ясувалося, що на нього ніяк не можна вплинути. Наприклад, зруйнувати його. І лише в 1919 році англійському вченому Ернестові Резерфорду вдалося здійснити першу штучну ядерну реакцію.

Учені збагнули: альфа-частинки — прискорені ядра гелію — можна отримати штучно за допомогою високих напруг. Щоправда, виконані за класичними формулами розрахунки свідчили, що ці напруги мають бути надто високі — кілька мільйонів вольт, чого не могла досягти тогочасна електротехніка. Тоді геніальний молодий одесит Георгій Гамов для розрахунків потрібної напруги скористався новою теорією — квантовою механікою. З’ясувалося, достатньо напруги, вдесятеро меншої. Гамов повідомив про свої розрахунки Резерфордові, і той негайно розпорядився спорудити відповідну експериментальну установку, за допомогою якої в травні 1932 року з використанням штучно прискорених протонів успішно розщепили атомне ядро літію. Учасники експерименту отримали Нобелівську премію.

Тим часом у Харкові організували Український фізико-технічний інститут. Рішення про його створення прийняли ще 1928 року, а вже в 1930-му — спорудили головний корпус. У 1931 році в УФТІ приступив до роботи Г. Гамов, й одночасно в тематичному плані інституту з’явився рядок про підготовку досліду з розщеплення атомного ядра. Невдовзі Гамов залишив інститут. Але підготовка експерименту йшла повним ходом, і його було здійснено 10 жовтня 1932 року.

Харківський дослід набув широкого не так наукового, як політичного розголосу. Про його проведення та позитивні результати вчені та громадськість дізналися не з наукової публікації, а з газети «Правда». Майбутні академіки К. Синельников, А. Вальтер, О. Лейпунський, Г. Латишев одразу стали знаменитими.

Реакцією на «харківський успіх» був наказ по Ленінградському фізтеху про створення спеціальної групи з дослідження ядра, яку очолив А. Йоффе. Своїм заступником він призначив Ігоря Курчатова.

У 1946 році розпорядженням Й. Сталіна у рамках атомного проекту СРСР в Харківському інституті організували спеціальну лабораторію номер один, яка розміщувалась у високовольтному корпусі. В ньому ще до війни вели роботи з уранової тематики, а в 1940-му було написано заявку на винахід атомної бомби, авторське свідоцтво на яку вчені отримали лише 1946 року.

Отже, ядерну науку колишнього Радянського Союзу започатковано саме в Україні, і до другої світової війни Харківський фізтех був одним з головних осередків ядерних досліджень країни.

Микола КОСИЙ.

Нехай 100 років не стане межею!

(Початок на 1-й стор.).

А в Чернівцях міська влада вказівок згори не чекала. Як **повідомляє наш власний кореспондент Василь Бабух**, для восьми земляків, які перетнули віковий рубіж, призначено щорічну стипендію у розмірі 200 гривень. До одного з них — Михайла Степановича Гузія у його 102-й день народження нещодавно завітав міський голова Микола Федорук. Подарував букет осінніх квітів, поцікавився побутовими умовами ветерана. Іменинник-довгожитель на знак подяки налив гостеві чарку горілки і сам випив разом із ним.

А найстаршій полтавчанці Юлії Славутській пішов 109-й рік. Загалом в обласному центрі восьмеро довгожителів і всі вони жінки.

То в чому секрет їх довголіття, адже Полтава — не Гімалаї і навіть не Абхазія? Рідні та знайомі старожилок **розповіли нашому власному кореспонденту Григорію Гриню**, що все життя вони були спокійні, лагідні, добрі, рідко нервували, не вживали спиртного і не палили. А самі бабусі зізнаються, що ніколи не зверталися до медичних закладів і не вживали ліків. Ще змолоду здоров’я підтримували цілющими травами, чистою водою. Все просто й доступно. Була б сила волі та бажання.

Полтавський міськвиконком теж знайшов для бабусь по 100 грн. — по гривні на кожний прожитий рік.

ФОТОФАКТ

У столичному Палаці спорту триває Міжнародна виставка побутової техніки, електроніки і товарів для дому «Комп’ютер ЕКСПО-2002».

Фото Дмитра КЛОЧКА (Укрінформ).

ПРОБЛЕМА

Солодкий урожай не вдався ціною

Ціна на цукор нового врожаю знову складається не на користь виробників солодкої продукції.

За статистикою, його перехідні запаси в державі на початок сезону становили 350 тисяч тонн. Спеціалісти галузі, щоправда, істотно підправляють цю цифру. Виконавчий директор Вінницької обласної асоціації «Поділляцукор» Леонід Козодой, зокрема, стверджує, що насправді маємо всі 500 тисяч тонн солодкого піску. Тому не дивно, що ціна на цукор нового врожаю значно нижча від задекларованих урядом 2,37 гривні за кілограм. Оптовики готові нині платити за кіло 2,05 гривні. І ні копійки більше.

— З перших днів цукрозаводи працюють собі на збиток, — каже виконавчий директор. — Адже собівартість виробленої продукції становить 2,1—2,15 гривні за кілограм.

— Нині уже зварено 35 тисяч тонн, — пояснює співрозмовник. Довго тримати його на складах не вдасться. Підприємствам потрібні обігові кошти. Закупівельники зазвичай припасають цукор до весни: з року в рік саме тоді найвище «стрибає» ціна на солодкі кристали. Часу багато, тому можна не поспішаючи торгуватися. Хоча заздалегідь відомо: перший крок назад усе одно зроблять цукровари — на відміну від покупців їхньої продукції, їм просто нема куди діватися.

— На зборах асоціації, — продовжує Леонід Козодой, — ми прийняли звернення до уряду з проханням розробити механізм контролю за дотриманням встановленої мінімальної ціни. Дехто докоряє, мовляв, контроль — не ринкові методи. Але хіба можна мовчки спостерігати, як занепадає галузь? Передбачений для держрезерву цукор держава мала б купувати з перших днів виробничого сезону, коли підприємства найбільше потребують підтримки. Бачачи, як цукор на очах «утікає» зі складів, гуртовики були б поступливішими під час торгів...

Спеціалісти асоціації, до слова, найбільшої в державі, підрахували: реалізація цукру за встановленою урядом ціною дала б можливість протягом одного виробничого сезону позбутися старих боргів. Далі, маючи копійку в кишені, можна братися за модернізацію: майже всі 38 цукроварень області потребують заміни або вдосконалення технологічного обладнання.

Лихом назвав співрозмовник заборону пільгового ввезення цукру-сирцю. Ще одна така інтервенція — і на вітчизняному цукровиробництві можна буде поставити хрест. Збиває ціну і контрабандний цукор: його продовжують завозити. А все тому, що дотепер не вироблено механізму захисту вітчизняного ринку цукру. Повчальний приклад у цій справі подають сусідні країни. Та ми чомусь уперто не бажаємо скористатися їхнім досвідом.

Віктор СКРИПНИК.
Вінницька область.

ФОТОФАКТ

У ПСК «Дружба» (Котелівський район Полтавської області) збирають більш як триста центнерів з гектара цукрових буряків.

На знімку: (зліва направо) голова правління Володимир Тарабалко з працівниками господарства Олегом Гнатовським, Володимиром Губенком та Василем Очкуренком.

Фото Павла ЗДОРОВИЛА (Укрінформ).

■ *Київ*

Безплатний вхід і красномовний вихід

Екс-главу правління банку «Україна» Віктора Кравця звільнили з-під варти під грошову заставу в 30 тисяч гривень.

Таке рішення прийняв Шевченківський суд столиці, де розглядається кримінальна справа, порушена торік Генпрокуратурою за фактом розкрадання коштів у великих розмірах та зловживання службовими обов’язками кількома банкірами. **Агентство «Інтерфакс-Україна» нагадує**, що два з них перебувають у розшуку.

■ *Донецьк*

Цистерна за євростандартом

50 цистерн місткістю 95 кубометрів для перевезення пропан-бутану відвантажить протягом жовтня до Росії маріупольське ВАТ «Азовмаш». Для підприємства це новий вид продукції, і в Маріуполі його випуск освоєно раніше, ніж у сусідній державі.

Удосконалили машинобудівники і стандартні цистерни обсягом 78 кубометрів, привівши їх у відповідність до вимог Міжнародної федерації залізничників. Вісім місяців нова цистерна проходила випробування на турецькій залізниці, і тепер, після отримання довгоочікуваного замовлення, на підприємстві розпочинають серійне виробництво.

Як повідомили кореспондентові «Голосу України» у прес-службі «Азовмашу», за дев’ять місяців цього року обсяг реалізації продукції досягнув 700 мільйонів гривень — у 2,3 разу більше, ніж за такий же період минулого року. Підприємство залишається лідером машинобудівного комплексу СНД у зростанні обсягів виробництва. Левову частку продукції становлять саме цистерни, зокрема у вересні встановлено своєрідний рекорд — виготовлено 720 цистерн.

На кінець року маріупольські машинобудівники планують довести обсяг випущеної продукції до мільярда гривень. Днями на «Азовмаші» розпочалося підвищення зарплати. У виробничо-промислового персоналу середні заробітки зростуть приблизно на третину і наприкінці року досягнуть рівня 760 гривень на місяць.

Ліна КУЩ.

■ *Одеса*

Згоріли два автобуси

В Одесі згорів пасажирський автобус, що працював на газі. За словами очевидців, вогонь спалахнув у ділянці двигуна, і полум’я поширювалося дуже швидко. На щастя, пасажири встигли вийти.

Аналогічний випадок стався в Криму з рейсовим міжміським автобусом Миколаїв—Сімферополь поблизу пункту призначення. Автобус також працював на газі й перед самим рейсом дозаправився. Дорогою пасажири відчули сильний запах, а потім почули шипіння.

Залишивши салон, люди стали свідками того, як за лічені хвилини машина згоріла разом з їхніми речами. У водія не було вогнегасника, однак він устиг перекрити подачу палива і відвернути вибух, **повідомляє «Інтерфакс-Україна».**

■ *Рівне*

До реакторів самозванці не дістануться

Чимало засобів масової інформації дали повідомлення з посиланням на Рівненську обласну прокуратуру про те, що на Рівненській АЕС працювали десять самозванців. А для працевлаштування на один з найбільш потенційно небезпечних у країні об’єктів ці особи купили собі дипломи.

Відділ зв’язків зі ЗМІ НАЕК «Енергоатом» у цьому зв’язку уточнює, що серед ліцензованого персоналу, котрий безпосередньо управляє реакторними установками, немає осіб, які незаконно отримали дипломи про вищу освіту.

В атомній енергетиці України персонал, який безпосередньо здійснює управління реакторною установкою, повинен мати ліцензію Державного комітету ядерного регулювання України (ДКЯРУ) на виконання цього виду діяльності. А таку ліцензію можуть отримати лише фахівці зі спеціальною освітою, певним стажем роботи в атомній енергетиці, які пройшли навчання у відповідному навчально-тренувальному центрі, медичне і психофізіологічне обстеження та перевірку на отримання спеціального допуску. Лише після цього ДКЯРУ може видати ліцензію на управління реактором.

Як бачимо, такі високі вимоги до згаданої категорії персоналу унеможливлюють доступ до управління реакторною установкою випадкових людей.

Для грунтовнішого вивчення ситуації, об’єктивного інформування громадськості з цього питання наказом по НАЕК «Енергоатом» створено спеціальну комісію, котра вивчає стан справ безпосередньо на Рівненській АЕС.

ПОЛІТИКА

Володимир ГРИШКО: «Бюджетний парадокс: працюємо краще, маємо... менше»

Бюджет, головний фінансовий документ, як не крути, на цілий рік визначає не тільки рівень роботи бюджетної інфраструктури, а й рівень надання соціальних і управлінських послуг, гарантованих державою та задекларованих законодавчими актами. Зрештою, це той мінімум захищеності, необхідність якої продиктована самим життям. Про те, як іде формування регіональних бюджетів на 2003 рік, у розмові нашого кореспондента, депутата Полтавської обласної ради Григорія Гриня ***з головою Полтавської обласної ради, доктором економічних наук Володимиром ГРИШКОМ.***

— Володимире Васильовичу, всі останні роки «осінні бюджетні баталії» у Верховній Раді України не приносять Полтавщині бажаних результатів. Складається враження, що нас слухають, але не чують. І тому область замість «бюджетного пирога» змушена щоразу задовольнятися «перепічкою».

— Скажу одразу, що проектні розрахунки для бюджету Полтавщини на 2003 рік нас узагалі не задовольняють. Йдеться не про якусь свою особливість. Полтавська область за економічним потенціалом є цілком самодостатньою, динамічно розвивається, істотно нарощує доходи, в тому числі бюджетні. Тому нам не зрозуміло, чому в 2003 році планові показники міжбюджетних трансфертів не забезпечують наші навіть мінімальні поточні потреби. Про бюджет розвитку, що є джерелом фінансування місцевих програм соціально-економічного розвитку, годі й казати.

Розмову про формування державного та місцевих бюджетів на 2003 рік і розвиток міжбюджетних відносин логічно було б вести у контексті державної регіональної політики, суть якої полягає в розумінні необхідності посилення ролі регіонів. Зауважу, що жодним федералізмом чи (Боже збав) сепаратизмом тут і не пахне. Але концентрація в Києві фінансової, економічної і політичної влади поки що йде врозріз із проголошеною доктриною посилення і зміцнення ролі регіонів. Центр не спішить засвоювати нову роль — не адміністрування і розподілу ресурсів, а розробки та гарантування стратегії тих правових основ, що слугують для забезпечення умов виконання місцевою владою своїх зобов'язань. Переконаний, що децентралізація влади на порядок прискорила б розв'язання наявних у регіонах, проблем. Ще більше переконаний, що питання управління мають вирішуватися на тому рівні, на якому вони виникають: село, селище, місто, район, область.

Досі відбувається протилежна дія. Наведу приклад розподілу централізованих капітальних вкладень. Коли рішення про те, що будувати в регіонах, приймається не на місцях — громадськістю, депутатами, органами місцевого самоврядування, а чиновниками в міністерствах і відомствах. Зрозуміло, що «вагоміші», чи солідніше «аргументовані» заявки сприймаються у відомчих офісах швидше, і тоді, як у казці про чужу й свою бабину дочку: одне місто — європейського зразка, інше — періоду козака Мамая.

Наступний приклад стосується концентрації в Києві надприбуткових структур, як це сталося з газопромисловим управлінням і кременчуцькими нафтопроводами. Тепер те, що видобувається на полтавській землі, стає доробком столиці разом з майже півмільярдними прибутками. А на місцях залишаються техногенні наслідки видобутків та екологічні проблеми.

Зауважу, що запроваджені централізовані формульні розрахунки всіх бюджетів і навіть статей насправді йдуть урозріз із принципом соціальної справедливості. Такі схоластичні підходи не дають можливості, по-перше, враховувати різницю в економічних потенціалах і результатах господарювання регіонів. А по-друге, абсолютно нівелюють роль місцевої влади, депутатського корпусу. Ми на місці не правомочні здійснити навіть мінімальні корективи. Тобто ситуація складається так, що корені регіональних економічних проблем знаходяться в основному поза економічною сферою, і, по суті, за межами регіонів.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

— Найпершими загальні фінансові проблеми завжди відчувають ті, у кого їх і власних вистачає. Маю на увазі соціально незахищені верстви населення, які очікують на компенсації з комунальних платежів, на безкоштовний проїзд і медичне обслуговування, вчасні соціальні виплати. Яким буде наступний рік для цієї категорії полтавців?

— Без коментарів назву деякі наші потреби і те, як вони фінансуватимуться в наступному році. Для освіти, з урахуванням реалізації ст.57 Закону України «Про освіту», потрібно 355 млн. гривень. Отже, передбачений Мінфіном обсяг видатків у 228,4 млн. гривень не покриває потреби на оплату праці й оплату енергоносіїв. Заплановані видатки в системі охорони здоров'я в розмірі 178,5 млн. гривень не забезпечують навіть потреби в зарплаті, яка становить 179,1 млн. гривень. Де взяти ще мінімально необхідні для роботи цієї галузі 90 млн. гривень? 4 млн. гривень недодано області для утримання територіальних центрів. Лише на 38,2 відсотка до потреби передбачено обсяги субвенції на компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян. На 10,6 млн. гривень зменшені видатки для отримувачів усіх видів допомоги, відповідно до законів України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми», «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам», решти законодавчих актів соціального спрямування. При розрахунках обсягів міжбюджетних трансфертів з питання надання державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям не враховано 4,3 млн. гривень на погашення заборгованості, яка залишилася ще за 2001 рік.

Під час формування проектних цифр область виходила з пропозицією про зменшення вилучень коштів з бюджетів міст, а Міністерство фінансів, натомість, збільшило їх на 6,3 млн. гривень. Загальна тенденція останніх років така, що за стрімкого збільшення платежів до бюджетів усіх рівнів питома вага того, що залишається в області, постійно зменшується. Єдине, що спадає на думку в цьому випадку, то це слова канадського вченого Пітера Лоуренса: «Мене долають сумніви. Не можу розібратися, хто править світом — люди некомпетентні, але чесні, або розумні хлопці, що нас дурять».

— Ефективність місцевої влади визначається умінням реагувати на потреби громади, і якщо не завбачувати, то хоча б оперативно їх вирішувати. А це знову кошти. Чи будуть вони у сільських, селищних рад?

— Як приклад, наведу запитання, яке прозвучало нещодавно під час «гарячої телефонної лінії» від сільського голови із Засулля Лубенського району Анатолія Трохименка. Він справедливо зауважив, що коло повноважень сільських рад, виконкомів дедалі ширшає, а матеріальна база місцевої влади така слабка, що не дає жодної можливості виконувати їх належно, і запитав, чи планується збільшити в бюджеті наступного року обсяги видатків на утримання місцевого самоврядування.

Скажу відверто. За цього бюджетного забезпечення держава справді «утримує» самоврядування як елемент демократичного устрою. І не більше. А хіба такі мають бути підходи? Президент України поставив конкретне завдання з формування самодостатніх територіальних громад, а не утриманців. І що для цього зроблено? Проектом бюджету мінімальні потреби органів місцевого самоврядування області планується профінансувати лише на 50,5 відсотка.

За останні декілька років маємо таку динаміку співвідношень дозволеного і необхідного для місцевого самоврядування. У 2001 році показники Міністерства фінансів України на видатки для самоврядування були на рівні 10, 36 млн. гривень, а місцеві ради затвердили 25,33 млн. гривень. Це саме співвідношення в 2002 році становило 15,89 млн. гривень до 33, 9 млн. гривень.

Ніби має бути зрозумілим, що є реальні потреби місцевого самоврядування, які повинні бути профінансовані обов'язково. Адже ще жодна сільська рада з місцевого бюджету золотом дороги не вимостила, а тільки й того, що підтримує певний рівень місцевої влади. Однак на 2003-й для полтавського самоврядування вперто розраховують видатки в обсязі 17,15 млн. гривень. Їх питома вага від коштів, які мобілізуються в області до бюджетів усіх рівнів, весь час зменшується і наразі це становить менш як один відсоток. Залишається запитати: це кошти, щоб самоврядуванню числитися чи працювати?

— Можливо, першопричину таких прорахунків варто шукати в абетці бюджетного процесу — Бюджетному кодексі?

— За великим рахунком, сама ідеологія Бюджетного кодексу помилкова. До того ж це — помилка стратегічна. Якщо ми справді дійсно маємо намір розбудовувати демократичне суспільство, то до чого тоді виписані там очевидні принципи «воєнного комунізму», які забороняють регіонам (і особливо органам місцевого самоврядування) у питаннях фінансування все, що можна заборонити.

Одразу можу назвати дві статті кодексу, які потребують першочергових змін. Це стаття 73 п.2 і стаття 85 п.2, якими забороняється надання позичок з одного бюджету іншому та фінансування бюджетних установ із різних бюджетів.

Як мені пояснити сільському голові Пишненок Зіньківського району Олександру Силкіну, чому сільський бюджет не може допомогти місцевій школі? Тому, що вона за законом фінансується з районного бюджету? Мені важко придумати аргументовану відповідь, окрім посилання на чинний закон. Але вони пишуться для людей, то чому мають бути догмою, якщо вочевидь працюють на шкоду?

Є велике запитання до статті 78 п.8, яка визначає можливість перегляду видатків бюджету за підсумками трьох кварталів і перевищенням доходів більш ніж на 15 відсотків. Логічно було б застосувати тут коефіцієнт пропорційності, що, з одного боку, стимулюватиме розвиток економіки, а з другого — даватиме можливість місцевій владі хоч мінімально латати «бюджетні діри».

І насамкінець. Чим викликана заборона створювати органам місцевого самоврядування позабюджетні фонди? Таке враження, що творці Бюджетного кодексу вбачають у місцевій владі «коперфільдів», які зможуть виплутатися з будь-якої ситуації лише за допомогою магії рук. Не хочу апелювати до досвіду інших країн у розвитку основ демократії і місцевого самоврядування. Нам не потрібні запозичення. Президент України Леонід Кучма у Посланні до Верховної Ради України серед пріоритетних завдань чітко вказав на необхідність здійснення активної державної регіональної політики, децентралізації влади, розширення повноважень місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування. Жодна політична партія чи депутатська фракція не виступила проти цієї ідеї. Залишається тільки виявити мудрість і далекоглядність, щоб втілити заплановане в життя.

У КОМІТЕТАХ ВР

Становище на ЧАЕС стурбувало парламентаріїв

(Початок на 1-й стор.).

На жаль, за єдиної дирекції кожен з об'єктів має власну фінансову конституцію: перший фінансує Мінпаливенерго, другий — МНС. На цьому тлі й постають проблеми, пов'язані з неможливістю оперативно використати кошти саме там, де вони найпотрібніші.

Фінансовим питанням атомної напередодні обговорення проекту держбюджету-2003 року і було присвячене це виїзне засідання профільного комітету. До цього народні депутати оглянули найбільше у світі сховище відпрацьованого ядерного палива, спорудження якого ведеться з участю країн-донорів. Будівництво мають завершити у грудні, а завантаження сховища розпочнеться у середині 2003 року, що дасть змогу поступово перейти до наступної фази виведення Чорнобильської станції з експлуатації. Тепер цей процес — на етапі припинення експлуатації. Далі технологічний ланцюжок матиме таку послідовність: консервація, витримка, демонтаж. На кожний відрізок витрачатимуть по кільканадцять років та чималі кошти. Варто сказати, що на підготовку до консервації піде від 500 до 700 мільйонів євро.

Тим часом через 20—25 років на порозі виведення з експлуатації опиниться і решта вітчизняних атомних станцій, що відпрацюють свій ресурс. Тож перед законодавцями стоїть надзвичайно важливе завдання — розробити правові механізми, які вже нині забезпечували б фінансові умови зняття з експлуатації атомних станцій через створення, можливо, спеціальних фондів із відрахувань діючих АЕС.

Що стосується «Укриття», де, за останніми даними, загальна кількість захованих ядерно—небезпечних матеріалів становить майже 200 тонн, то головне тут — перетворити об'єкт у безпечну екологічну зону. Реалізацію плану дій з участю країн «великої сімки» розраховано на вісім—дев'ять років, й оцінюються ці роботи у 758 млн. доларів. Про надання такої суми заявили вже 26 держав-донорів. Найважливіший етап — спорудження нової захисної оболонки, що в технічній документації вже дістала назву «Конфайнмент» — комплекс обладнання, що передбачає не тільки накриття зруйнованого блока, а й розвантаження його від ядерного палива. Відповідно до базового графіка будівництво «Конфайнменту» заплановано з березня 2004 року по вересень 2006 року.

Народних депутатів стурбувало те, що з багатьох напрямів не ведуться проектно-кошторисні роботи, а на консультації та експертизи вже витрачено майже 100 млн. доларів. Урядові було запропоновано ввести посаду міністра без портфеля —для нагляду і координації цієї діяльності.

Голова комітету ВР Андрій Клюєв, підсумовуючи, сказав, що пропозиції, які прозвучали на засіданні, зокрема із соціального захисту жителів містечка енергетиків Славутича, вчасної виплати зарплати, збільшення асигнувань за технічним доглядом «Саркофага», підготовки законопроекту про нульові ставки з ПДВ на матеріали і обладнання, що надходитимуть з вітчизняних підприємств для спорудження «Конфайнмента», та інші, знайдуть відображення у рішеннях комітету та під час обговорення проекту держбюджету-2003.

Анатолій КАРАСЬ.

У Москві вважають втручання Черномирдіна у внутрішні справи України професійним обов'язком

Високопоставлений російський дипломат, який захотів залишитися неназваним, в інтерв'ю «ГУ» категорично заперечив чутки про скоре відкликання Віктора Черномирдіна з посади Надзвичайного і Повноважного Посла РФ у нашій країні. За його словами, підписання міжнародного газотранспортного консорціуму між Україною та РФ у Кишиневі саме свідчить про те, що Черномирдін успішно працює і претензій до нього з боку Кремля нема.

У Москві іронічно ставляться до тих протестів в Україні, що вимагають оголосити Черномирдіна персоною нон грата. Офіційний Київ, як вважають у російській столиці, знаходить взаєморозуміння з російським дипломатом, а представники української бізнес-еліти не тільки домагаються дружби з колишнім прем'єром, а й стоять у черзі, щоб потрапити до нього на прийом.

Інформований російський банкір конфіденційно розповів кореспондентові «ГУ», що Віктор Черномирдін — креатура не так Кремля, як світового (а надто європейського) газового бізнес-співтовариства. І, направляючи Черномирдіна до Києва, це неперсоніфіковане співтовариство поставило перед ним лише одне завдання: «Домогтися того, щоб на ділянці України в газових трубах не падав тиск». У противному разі Вікторові Степановичу погрожували жорсткими санкціями, які, звісно, не лежать у сфері політики чи міжнародних відносин. Адже недарма американський журнал «Форбс» вніс його до списку найбагатших людей планети.

Це, так би мовити, «планетарна» причина, через яку Віктор Черномирдін і надалі, попри будь-які протести української опозиції, залишиться в Києві. Але є ще одна гарантія того, щоб зберегти статус-кво Черномирдіна. Віктор Степанович — не так Надзвичайний і Повноважний Посол, як спеціальний представник президента РФ в Україні. Звісно, якщо посада посла суворо регламентована міжнародно-правовими документами, то «спецпредставники» — це люди, котрі не мають чітко окреслених прав і обов'язків.

Один із колишніх помічників Віктора Степановича переконував кореспондента «ГУ» в Москві, що за статусом роль спецпредставника значно вище, ніж посла. Практично колишній прем'єр і колишній депутат Держдуми від далекої Чукотки, а нині посол в Україні є російським політичним важковаговиком і може не тільки давати вказівки міністрам і російським капіталістам, а й напряму зателефонувати президентові Путіну, щоб закликати до порядку недбайливих чиновників, які зарвалися. Водночас Віктор Черномирдін є також економічним важковаговиком офіційної і приватної Росії. За роки, проведені ним у кріслі прем'єр-міністра, дуже багато представників російської бізнес-еліти зобов'язані йому всім, що мають!

А стосовно втручання Черномирдіна у внутрішньополітичні процеси в Україні, то московські експерти вважають, що це — його професійний обов'язок, а не «тикання носа до чужої хати». Мало того, ці експерти радять опозиції більше звертати увагу на те, як поводяться колеги Черномирдіна, котрі не мають статусу спецпредставника Росії в Україні, прислухатися до голосу розуму і вивчати риторичне мистецтво Віктора Степановича, який у цьому може посперечатися з відомим російським сатириком Михайлом Жванецьким.

Віктор ТИМОШЕНКО.
Москва.

Фото АП.

ФОТОФАКТ

Винен Хрущов

Президент Куби Фідель Кастро в інтерв'ю телеканалу Ей-бі-сі у зв'язку із сороковою річницею Карибської кризи заявив, що вина за загострення відносин між двома наддержавами в 1962 році лежить на радянському керівникові Микиті Хрущові. Кастро сказав, що Хрущов умисне ввів в оману американського президента Джона Кеннеді стосовно присутності на острові ракет з ядерними боєголовками. Кастро також зазначив, що не хотів би, щоб Кубу вважали "радянською базою в Карибському басейні", водночас додавши, що з повагою ставиться до колишнього радянського лідера і цінує надану ним у роки революції на Кубі підтримку.

ВІСТІ З ДІАСПОРИ

«Північна зірка»

Два дні в столиці Естонії вирував фестиваль українського мистецтва «Північна зірка». Близько півсотні виконавців з автономної Республіки Комі (Росія), ще стільки ж з Латвії, танцювальні та пісенні колективи й окремі виконавці з Естонії дарували публіці своє мистецтво.

Цікаво, що в таких творчих колективах працюють не лише етнічні українці. Так, народним хором «Україна» з міста Сиктивкара керує росіянка Наталка Моршанова, а в хорі «Просвіта» з Таллінна художнім керівником є естонка Енне Туйво. Закриваючи свято, президент Асоціації українських організацій Естонії Анатолій Воропай висловив сподівання, що фестиваль «Північна зірка» стане традиційним.

Володимир СТРОЙ.

Без подвійних стандартів

На грузинській території немає великих формувань чеченських бойовиків. Є лише окремі групи чисельністю кілька осіб, які можуть переховуватися у високогірній прикордонній зоні.

За останніми даними, в результаті операції грузинських спецслужб у Панкисі затримано 17 особливо небезпечних злочинців, 41 розшукуваного, вилучено велику кількість зброї, вибухових речовин, військового спорядження, техніку для друкування фальшивих документів. Територія Панкиської ущелини перебуває під цілковитим контролем правоохоронних органів.

Конфлікт у районі Панкиської ущелини більше не ускладнюватиме відносини між Тбілісі та Москвою, вважають у Грузії. Посол Грузії у Москві вважає, що «не має бути подвійних стандартів — агресивний сепаратизм завжди генерується в тероризм, і грузинська сторона сподівається, що Росія задіє свій величезний і невикористаний ресурс у розв'язанні абхазького конфлікту».

Тамаз ЛОМСАДЗЕ.
Тбілісі.

Азія піде своїм шляхом

У Куала-Лумпур, де цього тижня проходив Азіатський економічний форум, було оголошено про досягнення згоди у проривній ініціативі держав АСЕАН і Китаю створити єдину зону вільної торгівлі (ЗВТ), яка буде найбільшою у світі.

Обидві сторони вперше конкретно почали казати про проект створення такої ЗВТ, сукупний ВВП якої становитиме 2 трильйони доларів. У листопаді під час саміту АСЕАН у Камбоджі лідери організації, як очікується, підпишуть з китайським прем'єр-міністром угоду про створення ЗВТ упродовж десяти років. Переговори щодо конкретних аспектів такого створення можуть розпочатися в 2003-му, і вже через три роки буде застосовано правила лібералізації стосовно низки товарів.

Проте деякі азіатські країни бояться такого кроку, побоюючися втратити свою частку на одному з ринків світу, що найдинамічніше розвивається. Водночас залучення КНР до регіональної торгівлі на інших засадах значно підвищить конкуренцію, яка може бути сприятлива для країн Південно-Східної Азії, вважає генсек АСЕАН Родольфо Северино. Він прогнозує два шляхи розвитку відносин з Китаєм: поставити «стіну» і відкладати момент, як те дозволять правила СОТ, членом якої Китай став наприкінці минулого року, або прискорити процес залучення Пекіна з найбільшою вигодою для себе. Експерти підрахували, що за умови створення ЗВТ азіатський експорт до Китаю може зрости на 50 відсотків. Хоча й без ЗВТ обсяг торгівлі між КНР і державами АСЕАН за перші вісім місяців цього року збільшився майже на чверть, сягнувши 33,3 млрд. доларів.

Зростання економічного впливу КНР, яка є сьогодні найпотужнішим «магнітом» для залучення прямих іноземних інвестицій, стало мало не основною темою триденного саміту в малайзійській столиці. АСЕАН об'єднує сьогодні Таїланд, Малайзію, Індонезію, Філіппіни, Сінгапур, Камбоджу, Лаос, В'єтнам, М'янму та Бруней і прагне зустріти у всеозброєнні стрімкі геополітичні зміни нинішнього світу, об'єднавши для цього зусилля з Північно-Азіатськими країнами — Китаєм, Японією та Кореєю (так звана формула «АСЕАН плюс 3»). Така інтеграція, на думку лідерів багатьох країн регіону, допоможе відповісти на виклики, які ставить формування великих економічних блоків у Європі та в обох Америках.

Ольга ТАНАСІЙЧУК, власкор Укрінформу в Пекіні, спеціально для «ГУ».

ХРОНІКА. ФАКТИ. ПОДІЇ

■ *Київ*

Генпрокуратура в сумнівах

Основною версією авіакатастрофи російського літака Ту-154 над Чорним морем у жовтні 2001 року Генеральна прокуратура України вважає ураження авіалайнера українською ракетою, хоча ще не виключила версію теракту. Про це «Інтерфаксу» повідомив начальник слідчого управління Головного управління військових прокуратур Генпрокуратури України Валерій Журавель. Він підкреслив, що «навіть цю основну версію про влучення ракети в авіалайнер потрібно довести». «Підтвердити чи заперечити думку експертів про вибух ракети на висоті 15 метрів над літаком ми поки що не можемо, бо не знайдено жодного фрагмента зовнішньої оболонки Ту-154 з уражаючими елементами», — сказав начальник слідчого управління. Крім того, «відсутні й частини ракети, пошукам яких заважає мулисте дно, яке на глибині майже двох кілометрів практично не прощупується технічними засобами», наголосив Журавель. Він нагадав, що «припущення про ураження літака українською ракетою спеціальна комісія зробила в 2001 році на підставі збігу кутових координат, швидкості та напрямку руху ракети, мішені та Ту-154». Водночас Генпрокуратура України поки що не виключила версію теракту як причини катастрофи літака.

■ *Москва*

Полтавська область у Білокам'яній

Учора тут розпочалися Дні Полтавської області, які проходять в рамках Року України в РФ. Розпочалися вони у Всеросійському виставковому центрі презентацією виробів провідних підприємств регіону, які представлено у постійно діючому павільйоні України. Виступаючи на відкритті експозиції, голова Полтавської облдержадміністрації Євген Томін зазначив, що Росія і, зокрема, Москва і Московська область були давніми торговельними партнерами полтавчан. Завдяки відродженню економічних відносин з москвичами показники зовнішнього товарообігу області нинішнього року зросли майже на 10 відсотків. Посол України в РФ Микола Білоблоцький висловив упевненість, що вироби підприємств Полтавської області зацікавлять росіян, а довгострокові економічні і культурні відносини двох регіонів України і Росії зміцнюватимуть українсько-російські торгово-економічні відносини.

Цього самого дня з керівниками області зустрівся мер Москви Юрій Лужков, а ввечері полтавчани порадували москвичів українською піснею у Культурному центрі України. У програмі Днів передбачено проведення «круглих столів», в яких візьмуть участь керівники українських і російських підприємств. Полтавчани планують також відвідати деякі наукові інститути, підприємства і сільські господарства Московської області.

■ *Берлін*

Остаточні результати

У Німеччині оголошено офіційні результати виборів до Бундестагу. Місця в німецькому парламенті розподілено так: СДПН — 251, опозиційний блок ХДС/ХСС — 248, «зелені» — 55, ФДП — 47, соціалісти — 2. Отже, за підсумками виборів, що відбулися 22 вересня, соціал-демократи і «зелені» мають 306 із 603 місць у німецькому Бундестазі, що означає абсолютну більшість. Новий уряд також буде створено з представників соціал-демократів і «зелених».

■ *Багдад*

Запросили інспекторів

Уряд Іраку офіційно запросив представників адміністрації США відвідати з інспекцією військові об'єкти на іракській території.

На знімку: машина Об'єднаних Націй проїжджає повз іракський патруль на в'їзді до штабквартири ООН у Багдаді.

Фото АП.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

«Я чашу співаю свою емігрантську...»

РАБСИЛА

Серед заробітчан-нелегалів, вихідців з Буковини, розкиданих сьогодні по світах, є і колишні журналісти, і навіть один письменник-початківець. Зрідка вони навідуються додому й діляться своїми враженнями про пережите. Дехто береться за перо й виносить гіркі заробітчанські роздуми на шпальти буковинських газет. Не так давно чернівчани були шоковані публікацією в часописі «Ва-Банк», яку надіслала з Італії колишня газетярка Ганна Задорожна. Два роки тому ця немолода вже жінка подалася на Апеннінський півострів, де земляки допомогли їй знайти типову для італійських умов роботу — доглядати вижилу з розуму бабцю в одній заможній родині. Часу в Ганни обмаль. Працювати доводиться по 15—16 годин на добу. За це роботодавці платять по 450—500 доларів. Але вимагають трудитися до сьомого поту, що вона й робить. У вихідні відсипається. Часом береться за перо й нотує в записнику гіркі заробітчанські роздуми. І не лише власні, а й своїх товаришок по нещастю. Пише, як то кажуть, з далеким прицілом: може, колись усе те стане основою повісті або роману.

Один із розділів її записника має прозору назву «Враження». Там вона занотовує сповіді нелегалів, з якими доводилося спілкуватися. Така нагода випадає заробітчанам лише в неділю. Цього дня роботодавці дають їм свободу. Місцем для своїх «тусовок» учорашні буковинки зробили один із центральних скверииків міста, в якому вони наймитують. Тут вони під акомпанемент сліз виливають свої болі одна одній. Ганна Задорожна все те старанно вислуховує, а потім найцікавіші сповіді викладає на папері. Ось деякі з них.

Марія: «В Італії я вже третій рік. Чи хочеться додому? Ні! Моя мета сидіти тут до «цілковитої перемоги». Повернуся назад лише з повним гаманцем. Хочу купити будинок у Чернівцях, мати щось на «чорний» день. Зараз в Італії вирішується питання про пермесу (дозвіл на проживання). Якщо нас, нелегалів, узаконять, тоді інша річ. А в Україну дороги немає: там при владі злодії й корупціонери. Тому віват, Італіє! А душу — в кишеню».

Оля, тридцятирічна жінка: «Я тут недавно. Живу, як пані, не гірше за тих, хто в Україні нас тримав в упряжках та ще й їсти не давав. Моя синьйора — багата жінка, інтелігентна. Я їй сподобалася. Ще б пак! Сама я гарна, маю вищу освіту, можу говорити з нею про мистецтво, музику. Робити не примушує, сиджу і вчу мову. В місто відпускає з осторогою: боїться, щоб мене не вкрали. Але так живуть далеко не всі прибульці з України. В декого психіка не завжди витримує того наймитства. Виживають сильні».

А ось іще один цікавий факт. Він теж із записника Ганни Задорожної. Серед буковинських нелегалів неабиякий авторитет має жінка з Кіцманського району. Її вони образно називають на італійський лад: «Марія — пронто сокорсо». В перекладі українською це означає: «Марія — швидка допомога». Молодиця прославилася тим, що допомагає всім тим, кого роботодавці викинули на вулицю. Одним організовує грошову підтримку з каси взаємодопомоги, іншим підшуковує роботу. А недавно Марія врятувала від самогубства нелегалку з Росії, яка не витерпіла знущань своїх хазяїв і втекла від них без засобів до існування. Застала вона її у скверику, коли та готувалася накласти на себе руки. Марія заспокоїла доведену до відчаю жінку, взяла під свою опіку, а згодом працевлаштувала.

В Італії вже майже шість років нелегально мешкає ще один колишній буковинський журналіст, відомий у краї телеоператор Петро Олар. Він не скаржиться на бідність і нужденність, бо погрішив би цим проти істини. Петра рятує його ремесло. Він і в Італії знає, як заробити відеокамерою собі на прожиття. Крім того, наш колега є кореспондентом Українського радіо, його інформації про цю країну регулярно звучать в ефірі. А віднедавна Петро Олар розпочав випускати свою газету, орієнтовану на українських нелегалів. Вона поступово стає рупором для наших співвітчизників, закинутих сюди долею.

Слід ще однієї колишньої буковинської журналістки відшукався в Португалії. Там вона спершу добряче набідувалася, працюючи посудомийницею в нічному барі. Коли від'їжджала на заробітки, була огрядною, а через кілька місяців виснажливої роботи стала схожа на фотомодель: з'явилася осина талія, зникли складки на підборідді. Зібравши трохи грошенят, перейшла на легшу роботу. Вивчила мову. Тепер працює в рекламному агентстві. Власник не нахвалиться тим, як вона знаходить спільну мову з місцевими бізнесменами. Недавно видала збірку поезій. Переважають у ній емігрантські вірші. Є в них пронизливі рядки:

В невольничій праці,
в нужді і скорботі
Минає просолене
потом життя.
Я чашу співаю
свою
емігрантську.
Немає додому
мені
вороття.
Зів'яли крилята.
До тебе, Вкраїно,
Не можу
вернутись.
Прости ж бо
за те...
Якщо я помру, то
в землі португальській
Тополя в моїм
узголов'ї зросте.

Мал. Євгенії ВАСИЛЬЧЕНКО.

Тим часом народилися нові вірші. Формується ще одна книжка невільничих поезій. Не берусь давати оцінок написаному. Але скажу: і ця збірка зіткана з пронизливих рядків, ще емоційніших за попередні. Своїм трагічним звучанням вона вписується в сумну естетичну формулу, висловлену колись поетом-страдником Павлом Грабовським: «Де плачуть, там немає вже краси».

А про долю письменника-початківця (ми колись працювали з ним в одній із чернівецьких газет) вісточок не чути. Від його друзів-заробітчан знаю лише одне: працює він у кар'єрі, де видобувають мармур. Узяли на роботу тому, що під час служби в армії він опанував професію підривника. Незважаючи на Василеву мовчанку, я все ж живу передчуттям: він колись обов'язково розродиться талановитим романом або п'єсою про свою італійську одіссею, бо має Божу іскру.

Василь БАБУХ.

ВІСТІ З ОДЕЩИНИ

«Привоз» освоюють... футболісти

На головному продовольчому ринку Одеси введено в експлуатацію новий м'ясний корпус, споруджений на замовлення і коштом ЗАТ «Футбольний клуб «Чорноморець», який і став власником споруди. Вражають і розміри, і оздоблення та оснащення торговельного павільйону. Величезний полікарбонатовий купол на унікальних фермах надійно накриває територію розміром 27 на 42 метри.

Те ж ЗАТ футбольного клубу щойно розпочало спорудження ще одного корпусу — рибного. Торгівлю футболісти налагоджують на умовах оренди належних їм приміщень та устаткування, що, очікується, дасть чималі кошти для підтримки життєдіяльності й успішнішої гри «Чорноморця».

«Мерсами» не затоваряться

За першою, пробною, партією в чотири автомобілі, які тут же були придбані, на Іллічівському заводі автоагрегатів розпочали великовузлове складання вдесятеро більшої партії автомобілів марки «Мерседес» Є-класу. Вартість усіх їх заздалегідь оплачена майбутніми власниками. Далося взнаки, очевидно, те, що іллічівські «Мерседеси» на 10 відсотків дешевші від складених у Німеччині, а за якістю аж ніяк не поступаються. Іллічівці, зважаючи на попит, домовляються з зарубіжним партнером про розширення виробництва, адже, бачать, «мерсами» не затоваряться.

Бо таки заслужив

Звання «Почесний громадянин Білгород-Дністровського району» депутати тутешньої райради на своїй сесії присвоїли Миколі Тимофійовичу Сапатинському. Цю людину добре знають і поважають у Придністров'ї і ветерани, і люди середнього віку, і молоді та зовсім юні. У роки Великої Вітчизняної війни М. Сапатинський, пройшовши з боями аж до Берліна, брав участь у його штурмі. За ратні подвиги він нагороджений багатьма орденами й медалями. До них додалися і трудові нагороди. Упродовж багатьох років М. Сапатинський очолював раду ветеранів району, рішуче відстоюючи права людей, які захищали батьківщину, піднімали її з руїн після війни, зміцнювали економіку в настутні часи.

Георгій ВОРОТНЮК.

ТЕОРЕМИ БУТТЯ

Краще вдома сухий хліб, ніж на чужині приниження

Земляки, які виїздили на заробітки в чужі краї, повертаються додому. Багатьох переповнюють враження від побаченого і пережитого. Не завжди вони приємні й райдужні. Ось що почула від сорокадворічного рівнянина Сергія А., який працював на приватній будові в Підмосков'ї.

— Мав би я на батьківщині хоч якусь роботу, то ніколи не поїхав би на заробітки. Але так сталося, що спочатку став безробітним (підприємство, де працював, переживало не кращі часи), а потім така доля спіткала і мою дружину Наталю. Звичайно, у місті, де кроку не ступиш без копійки в кишені, годі було сподіватися прожити на допомогу по безробіттю, тим паче що з дружиною виховуємо двох синів-гімназистів. Отож і змушений був податися на заробітки до Підмосков'я. Пощастило, що взяли в бригаду бувалі заробітчани, які знали, куди їхали. А так невідомо, чи зміг би знайти роботу на чужині.

Господар — людина совісна — платив пристойно: по 500 доларів на місяць, хоча місцевим — удвічі більше. Щоправда, працювали ми до сьомого поту, з ранку до ночі. Кожен хотів заробити, бо на нас чекали вдома сім'ї. У мене була особлива скрута. Якось дружина зателефонувала і натрапила на господаря — попросила передати, що вона із синами сидить без хліба. Він поговорив зі мною і переказав через банк моїй дружині невеличкий аванс. Та й до нас ставився з повагою. А щоб нам не докучали стражі правопорядку, домігся для бригади тимчасової прописки.

Уже за кілька днів я зателефонував, щоб дізнатися, чи отримала дружина гроші. І от розмовляю з нею, а в кабіну міжміського переговорного пункту хтось стукає. З'ясовується — московський страж порядку. І йому байдуже, що розмова приватна, призначена не для чужих вух, що кожна хвилина послуг зв'язку коштує недешево. Але слабкою втіхою для мене стало те, що оскільки я мав тимчасову прописку, то настирний міліціонер змушений був відійти від мене без хабара.

Коли розповів своїм землякам про цей випадок, вони не здивувалися. За їхніми словами, ще коли вони працювали тут без прописки, таке траплялося часто, тому намагалися не виходити за межі будмайданчика, щоб не платити поборів міліціонерам.

Мене, людину, яка вперше зустрілася з подібним, це неприємно вразило, як і випадок у метро. Ми із земляком вже їхали на вокзал. Але на одній із станцій нас зупинив міліціонер. Схоже, тільки за те, що його пильне око розрізнило в натовпі наші засмаглі обличчя та порепані від роботи руки, які перевернули не один центнер розчину бетону. Запросив нас до лінійного відділення міліції, пояснивши, що потрібно перевірити документи. Згодом з'ясувалося, таке пояснення міліціонер припас для простаків. Я, хоч і вперше у Москві, до таких не належу — одразу зрозумів, що він хоче «рекетнути» нас. Андрій мав із собою 250 доларів, у мене було зовсім мало російських рублів — тільки на найнеобхідніші потреби, бо напередодні за порадою нашого роботодавця ми відправили заробле додому.

Тож я, відверто кажучи, насолоджувався тим, що марно влаштовує всю цю виставу правоохоронець. Навіть не подивившися на нашу тимчасову прописку, наказав:

— Викладайте усе з кишень на стіл.

На стіл лягли Андрієві 250 доларів та моя невелика сума в російських рублях. Андрій не хотів конфлікту, а тому зрозумів одразу, чого від нього хочуть. Як потім розповів, віддав 50 доларів. Я вирішив не давати хапузі у формі жодної копійки з тих зароблених важкою працею грошей. А тому прийняв гру нахаби.

— Які до мене претензії? - поцікавився я.

— Прописки не маєте...

— Маю, — заперечив.

— Розумник попався, — кивнув зневажливо до колеги страж порядку. — Ось зачиню в «мавпівник», будеш зговірливішим.

— Зачиняй, тільки поясни причину, — не здавався я. — Інакше по судах затягаю з позовом про моральне відшкодування, останніх грошей не пошкодую на адвокатів...

Міліціонер, шукаючи вихід із ситуації, яку сам створив, кинув до колеги: «Що з ним робити?» — «Відпусти», —відмахнувся той...

Але на цьому приниження не закінчилися. На кордоні митники поводилися з нами, як із людьми другого гатунку. Прикро, що наші, українські. Шкода, що ніхто із них не був у ролі безробітного, інакше куди б поділася їхня пихатість. Нешанобливе «ти», зверхній тон розмови різали слух і зачіпали за живе. Коли я пред'явив довідку з банку про те, що переслав заробіток, до мене втратили інтерес. А у тих, хто такого документа не мав, зробили справжній обшук, сподіваючись знайти незадекларовані долари. Бувалі «батраки» розповідали, що були випадки, коли після митного огляду на тих, хто чесно декларував валюту, прямо в потязі «наїжджали» рекетири. Схоже, хтось вказував бандитам на жертви...

Після всіх цих принижень на чужині намагаюся знайти бодай будь-яку роботу на батьківщині. Їстиму лише хліб, зате не зазнаю таких принижень. Хоча бідність —теж приниження. То де вихід?

Записала Олександра ЮРКОВА.
Рівненська область.

СУСПІЛЬСТВО

Зекономиш на міліції — віддаси злочинцям

ПРОБЛЕМА

Не секрет, що ефективно захищати громадян від правопорушників міліція спроможна лише за умов належного фінансового та матеріально-технічного забезпечення. Проте нині в українських правоохоронців з цим чимало проблем. Вони були, є, і, схоже, будуть. Адже проект держбюджету на наступний рік передбачає для утримання системи МВС лише 24 відсотки від потреби.

У такому разі борців зі злочинністю буде забезпечено медикаментами лише на 34,2 відсотка, харчовими продуктами — на 22,4, речовим майном — 9 відсотків. На утримання транспорту піде трохи більше двох відсотків від потреби, відрядження — 15,1, техніки та озброєння — 1,2, оплату послуг зв'язку та комунальних — 57,9 та 76,7 відсотка відповідно.

І це при тому, що умови, в яких працюють люди, аж ніяк не назвеш райськими. Так, лише за дев'ять місяців цього року до працівників МВС надійшло майже півтора мільйона повідомлень та іншої інформації про злочини та правопорушення. В які ще установи, органи влади звертається така кількість громадян? І це, не беручи до уваги щоденної копіткої роботи інспекторів у справах неповнолітніх у школах, працівників паспортних служб, державтоінспекції тощо. Нескладні підрахунки свідчать, що протягом року до працівників органів внутрішніх справ звертається кожна друга доросла людина в країні!

А тим часом значно бракує кадрів. Приміром, цього року з 800 випускників вузів системи МВС, які планували працювати слідчими, 50 звільнилися з органів внутрішніх справ уже через місяць. Надто велика різниця виявилася між мріями майбутніх захисників правопорядку та реальним життям.

З огляду на це неприємно читати деякі публікації, зокрема в інтернет-виданнях, про «щасливе життя» правоохоронців. Скажімо, одне з них повідомляє: «Найкраще у цьому бюджетному році живеться на Черкащині міліції, СБУ...». Начебто їм виділили гроші, відірвавши від медицини, освіти, соціального захисту...

Якщо міліція так добре фінансується, чого ж тоді не вистачає форменого одягу? Чому бракує коштів на проведення повноцінної бойової підготовки? Чому правоохоронців забезпечено транспортом лише на 30 відсотків? Чому на квартирному обліку досі перебуває понад 25 тисяч сімей співробітників?

Чому покінчив життя самогубством 39-річний капітан міліції Віктор Білик, слідчий Подільського РУ ГУМВС України в Києві, батько двох дітей, який прослужив в органах внутрішніх справ майже 20 років? Відповідь у залишеній ним передсмертній записці: «Я втомився жити і тому йду з життя добровільно. На даний час у мене немає сил нормально виконувати свої службові обов'язки на заробітну плату, яку я отримую (в середньому 350 гривень на місяць. — **Авт.**), я з великими труднощами утримую свою сім'ю. Я не можу допомогти своїм батькам пенсіонерам, які заслуговують на допомогу. Я не бачу ніякої перспективи в подальшому: заробітну плату збираються підвищити на 60 гривень, а ціни зросли вдвічі. Мені соромно перед сім'єю, батьками, що я не можу заробити на нормальне життя. Красти, грабувати чи випускати за хабарі злочинців я не звик і не можу цього робити. Іншого виходу в мене не залишилось...».

Ця надзвичайна подія сталася рік тому. З того часу матеріальне становище працівників органів внутрішніх справ на краще не змінилося...

Які ще аргументи потрібно навести, щоб розплющити очі на очевидне тим, хто побоюється належного фінансування правоохоронців? Щоб вони побачили, що за роки незалежності, захищаючи мир та спокій наших громадян, загинуло майже 800 міліціонерів та п'ять тисяч було поранено? Що серед працівників органів внутрішніх справ у півтора-два рази частіше, ніж серед чоловіків працездатного віку, поширені хвороби органів дихання, травлення, серцево-судинної, кістково-м'язової, нервової систем. Високий рівень захворюваності з тимчасовою втратою працездатності можна порівняти з рівнем захворюваності металургів, шахтарів та будівельників. Починаючи з 1995 року, зростає кількість атестованих працівників, які стають інвалідами. 90 відсотків співробітників системи МВС виходять на пенсію за станом здоров'я. На диспансерному обліку в медичних закладах перебуває майже 30 тисяч тяжкохворих «чорнобильців» та осіб, захворювання яких пов'язані зі службою. При цьому через брак коштів вони не отримують належної допомоги.

Нині багато хто обвинувачує міліціонерів мало не в усіх гріхах. І правопорушення скоюють, і злочини теж... Заперечувати окремі факти не буду. Скажу лише, що вони стають відомі громадськості саме через принципову позицію Міністерства внутрішніх справ. Адже передусім ми зацікавлені в самоочищенні правоохоронних лав. Заради справедливості зазначу, що в так званих «гучних» справах про міліцейських «перевертнів» ідеться здебільшого про вже колишніх працівників органів внутрішніх справ. Про тих, хто раніше був звільнений через порушення або залишили службу за власним бажанням.

То невже навіть після цього міліція повинна відповідати за них?

І тут постає закономірне запитання: в яких ще сферах, окрім правоохоронної, можуть застосувати свої знання, форми і методи оперативно-розшукової роботи колишні працівники міліції, молоді ще люди, сповнені сил, енергії та сподівань на пристойну оплату праці? Напевно, на державному рівні слід розв'язувати проблему працевлаштування. Якщо за це не візьметься держава, то ініціативу перехоплять кримінальні структури, де попит на фахівців великий.

Але про яку турботу про колишніх працівників може йти мова, якщо бракує коштів для нормальної оплати праці нинішніх захисників правопорядку.

Люди, які ведуть боротьбу з криміналом, мають відчувати належну підтримку з боку Верховної Ради України. Саме тому МВС і звертається до народних депутатів з проханням підтримати наші пропозиції і врахувати їх під час формування проекту держбюджету України на наступний рік.

Петро КОЛЯДА, заступник державного секретаря, начальник Головного слідчого управління МВС України, генерал-полковник міліції.

Депутатське звернення

Про незаконне перебування народного депутата України С. В. Ківалова на посаді голови Вищої ради юстиції

(Початок на 2-й стор.).

Очолюючи Вищу раду юстиції «на громадських засадах», С. Ківалов не лише порушує низку норм чинного законодавства, а й унеможливлює роботу цього органу на законних підставах. Не працюючи на посаді голови Вищої ради юстиції на постійній основі, С. Ківалов за законом не може виконувати повноваження голови цього органу, які передбачені ст. 21 Закону України «Про Вищу раду юстиції». Тобто він не може приймати юридично значущі рішення — такі рішення з моменту їх прийняття є недійсними з правової точки зору. Будь-яке прийняте «головою на громадських засадах» рішення щодо організації діяльності Вищої ради юстиції, кадрових призначень чи звільнень, розпорядження бюджетними асигнуваннями тощо може бути оскаржене в суді через свою незаконність.

Але найнебезпечніше в цій ситуації те, що такий «громадський голова» породжує нелегітимність новопризначених за поданням Вищої ради юстиції суддів, ставить під сумнів функціонування судової системи України. Відповідно до ст. 21 Закону України «Про Вищу раду юстиції», до повноважень голови Вищої ради юстиції (і не лише його) належить «направлення подання Вищої ради юстиції про призначення суддів Президентові України і про звільнення їх з посад». Але згідно з ст. 19 цього самого закону, таке може зробити лише голова Вищої ради юстиції, який працює в ній на постійній основі. Отже, направлення вказаного подання «головою на громадських засадах» є порушенням встановленого законом порядку призначення та звільнення суддів, що дає підстави визнати незаконними і їх призначення (звільнення), і рішення, прийняті ними під час здійснення правосуддя.

Шановні члени Вищої ради юстиції!

Вища рада юстиції — особливий державний орган. Відповідально за формування висопрофесійного суддівського корпусу, він відповідно до ст. 131 Конституції України, крім іншого, приймає рішення стосовно порушення суддями і прокурорами вимог щодо несумісності, притягує суддів до відповідальності за порушення присяги тощо, тобто є «караючим мечем» суддів і прокурорів — порушників закону. Ситуація викликає щонайменше нерозуміння: як таке брутальне нехтування закону могло відбутися за участі представників юридичної еліти нашої держави — відомих юристів, учених-правознавців, керівників правоохоронних структур. Ще більший подив викликає позиція Голови Верховного Суду України, Генерального прокурора, Міністра юстиції, які входять до складу Вищої ради юстиції і які «закривають очі» на те, що відбувається в цьому органі, сприяючи тим самим правовому свавіллю.

Виходячи з викладеного, на підставі ст. ст. 16 та 17 Закону України «Про статус народного депутата України», вимагаємо:

1. На найближчому засіданні Вищої ради юстиції усунути вказані вище порушення Конституції та законів України.

2. Про прийняте рішення повідомити нас у встановлений законом термін.

Народні депутати України Микола ТОМЕНКО, Левко ЛУК'ЯНЕНКО, Сергій ГМИРЯ, Юрій ОРОБЕЦЬ та інші (усього 19 підписів).

ДАІ

Раллі з трупом у багажнику

Під час нічного чергування інспектори патрульної служби ДАІ Чернігівської області молодші сержанти Олександр Кондренко та Андрій Самойленко помітили автомобіль «Жигулі», що мчав вулицями обласного центру. Помітивши сигнал міліцейського жезла, водій збільшив швидкість. Але автораллі нічним містом тривало недовго. На одному із перехресть переляканий порушник врізався в сарай. І, залишивши автомобіль, спробував утекти. Але за лічені секунди виявився скутим наручниками.

У втікача, як пізніше з'ясувалося, раніше засудженого 26-річного жителя Чернігівської області Михайла Б., була причина втікати. Адже в багажнику викраденого ним автомобіля лежав труп законного власника «Жигулів» з численними ножовими пораненнями. Поряд із загорнутим у поліетиленовий мішок тілом лежала лопата...

Вражений таким швидким спійманням злочинець одразу зізнався у вбивстві. Тепер демонічного гонщика чекають нари у в'язниці. А уважних сержантів ДАІ Андрія Самойленка та Олександра Кондренка — нагороджено нагрудними знаками «За бездоганну службу» і повага колег.

«На щастя, зустрівся автопатруль...»

Нещодавно завершилося чергове відпрацювання автодороги Київ—Чоп.

Про результати операції розповідає командир спецпідрозділу «Кобра» підполковник міліції Олександр ЄРШОВ:

— На комплексні заходи, що проводили на території Київської, Житомирської, Рівненської та Львівської областей, було залучено 15 автопатрульних нарядів, а це — 30 співробітників. Вони реагували на грубі порушення Правил дорожнього руху, встановлювали факти незаконного заволодіння транспортними засобами, виявляли зброю, наркотичну сировину, затримували контрабандні транспортні засоби та вантажі. Тож, перевіривши загалом 13 290 автомобілів, виявили 21 одиницю зброї. Був випадок, коли під час зупинки автомобіля «ВАЗ-2107» у салоні Н. знайшли 7 артилерійських снарядів, 15 тротилових шашок та електродетонатор. Навіщо йому такий небезпечний вантаж і з якою метою він його перевозив, з'ясує слідство.

Не перевелися і шахраї. Скажімо, піймали на гарячому трьох громадян Львівщини, які ошукали громадянина Б. на 770 гривень. Також затримано і двох їхніх спільників. Це угруповання підозрюють у скоєнні інших злочинів на автошляху Київ—Чоп.

Затримано п'ятеро громадян з Молдови та Туреччини, які незаконно перебували на території України. Нелегалів передано прикордонникам.

Під час операції вилучено контрабандного вантажу майже на 500 тисяч гривень.

За різні правопорушення 27 водіїв тимчасово позбавлено права користування авто.

За весь період відпрацювання автодороги Київ—Чоп жодного разу не здійснено розбійного нападу.

І ще про приємне: мешканець Мукачевого Федір Біленець, який мало не став жертвою шахрайства, написав Міністрові внутрішніх справ України листа.

«... Мені нічого не залишалося, як поїхати на своєму автомобілі подалі від зловмисників, які відібрали 770 грн. На щастя, через кілька кілометрів зустрів автопатруль спецпідрозділу ДАІ «Кобра». За п'ять хвилин ми приїхали на місце пригоди. Працівникам «Кобри» Кононученку, Гойку, Кішовару, Зайцеву вдалося затримати грабіжників і доставити їх у Сколівський райвідділ міліції.

Гроші мені повернули. З цього дня в мене змінилася думка про працівників Державтоінспекції. Як чудово, що є такий підрозділ — «Кобра»!»

Володимир ЕННАНОВ.

ФОТОФАКТ

Покровський ярмарок, що вже в 220-й раз вирує на Запоріжжі, це не лише купівля-продаж, а й розваги і веселощі. Є на що подивитися і чому подивуватися. Виступ Запорізького кінного театру (на знімку) викликав захоплення городян та гостей. Козаки завжди були мастаки на вигадки, а їхній перчений гумор може дістати до печінок будь-кого.

Фото Івана ПОДКОВИЧА.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Фото Олександра КЛИМЕНКО.

За «зраду» — по «Фейсу»

(Початок на 1-й стор.).

І навіть понад те, готові повідати, як саме наші чиновники так довго «не допускали» до державної скарбниці належні Україні 16 мільйонів доларів, що побили всі можливі рекорди в морському плаванні (певне, жодний плавзасіб — від «Летючого голландця» до останньої консервної банки не плив так довго з Мальти до одеського порту).

...«Стартанула» та кругленька сума ще у березні 1997 року, коли Жовтневий райсуд Одеси цілком справедливо присудив мальтійській судноплавній компанії «Афініан Фейс Шиппінг лімітед» відшкодувати українським підприємствам і організаціям та бюджетам різних рівнів двадцятимільйонні (в доларах) збитки, завдані виливом з мальтійського танкера в одеському порту майже 50 тонн сирої нафти.

На позові до іноземних забруднювачів наполягла від імені України Чорноморська транспортна прокуратура. У відповідь хвилі збурили мальтійські багатії, які второпали одразу: щоб не випустити з рук 20 мільйонів «баксів», далебі, дешевше розкошелитися на впливовий адвокатський захист, обізнаний з механізмом вирішення мільйонндоларових господарських спорів-перегонів у державі — світовому лідері з корупції.

Чи треба казати, що доморощений адвокатський захист, попри всілякі нинішні негаразди, навчений плавати у нашому правовому полі хоч кролем, хоч брасом. Якщо немає очевидних підстав скасувати чи істотно пом'якшити рішення звичайного районного суду, то є вільний стиль (не плутати з привільним!). Скажімо, змінити встановлені Україною норми відшкодувань за екологічні забруднення іноземцями природних багатств — замість 329 доларів за кожен шкідливий кілограм нафтопродуктів заплатити мізерію, передбачену колишньою союзною ставкою (щедрість есесерівських мужів була зрозуміла, адже чужі у нас не плавали, а як допливали, то смітити не сміли).

Додайте до вправно опанованого стилю ще й вагу промовистого імені українського захисника «Афініана Фейса...» пані Губерської, відомого правникам-міжнародникам багатьох країн. А це вже — арсенал!

Щоправда, і з нашого, себто державного, боку знайшлися тверді люди. Принаймні не гоже думати, що перші-ліпші високопосадовці спасували перед таким авторитетним захистом мальтійських нафтомагнатів чи купилися на їхні інші аргументи. Мінекології, яке тоді представляли міністр Ю. Костенко і головний державний інспектор України з охорони навколишнього середовища В. Васильченко, витримує шалену вагу «телефонного права» — відмовляється знехтувати міністерським наказом № 116, що встановлював прийнятні у світі такси штрафних санкцій за забруднення водної поверхні іноземцями. Окрім решти аргументів, здоровий глузд екологів підказував й інші можливі наслідки — покарані до цього тубільці-забруднювачі отримають підстави вимагати від зубожілої української держави повернення мільйоних відшкодувань. На жаль, інакше мислили заступники керівників двох відомств — Міністерства юстиції і Генпрокуратури. Це вони спочатку «по-хорошому» вимагали від Мінекології скасувати знайомий нам указ, вбачаючи у ньому порушення рівності перед законом іноземних і вітчизняних суб'єктів господарювання, а потім... Хочете — вірте, хочете — ні, прокурорське відомство «розроджується» позовом до Печерського райсуду столиці, і прісноп'ам'ятний його голова Микола Замковенко «примхи прокурорської дами» задовольняє. Ще й як — примудряється розширити вимоги позову так, що й інші забруднювачі нашої екології мають можливість «покачати права» Україні у зв'язку зі зменшенням такси штрафних санкцій (за попередніми даними, на той час — з 1995 по 1997 роки — наша держава за тристами позовів стягнула з іноземних забруднювачів українських територіальних вод десятки мільйонів доларів).

Незважаючи на те, що хилило вже до глибокої осені, а оскаржена справа була розглянута ще на початку серпня, захекана «добра воля» заступника міністра юстиції пана Стичинського, Генпрокуратури, райсуду столиці «таки встигла» на чорноморське узбережжя до початку касаційного засідання одеського облсуду. Можливо, для когось (держави), рішення столичної Феміди і здалося «підсуненням київської свині», та для деяких одесько-мальтійських чорноморців це був не менший порятунок, аніж для викинутого в море рибалки одірвана штормом дошка від шхуни. 25 листопада 1997-го судова колегія з цивільних справ облсуду (доповідач суддя Погорелова. — **Запам'ятаймо це ім'я.**) переглядає рішення Жовтневого райсуду і зменшує суму відшкодувань мальтійської компанії українській державі з 21 мільйона доларів до 4, 7 млн. Отака цікава арифметика: 21 мільйон — до державної кишені, 16 — «здачі» чужоземним капіталістам. (Я так собі міркую, що не помітити цієї «дрібнички» здатен лише той, хто тримав у руках хоча б 5—6 мільйонів «зелених». Або ж держава без господаря!).

Адвокати — не камікадзе

Оцініть рівень (мільйони доларів, міністерсько-генпрокурорський вплив), щоб зрозуміти шанси адвокатів на виграш цієї справи. І тоді стане зрозуміло, чому «козирні» адвокатські контори не забажали «потягатися» за кровні державні інтереси з багатою іноземною судноплавною компанією, та ще й у регіоні, що зажив слави чорноморського Палермо. У такій атмосфері до справи прилучилися два малознайомі тоді серед адвокатського корпусу правозахисники — киянин Леонід Сапа і одесит Микола Розовайкін.

Багато хто вважав їх своєрідними камікадзе, не відаючи, що перший, до того, як стати фаховим юристом, пройшов «восьмилітні зеківські університети» за право вижити, а другий прославився мюнхгаузенськими спробами «поборотися за справедливість» ще за часів СРСР. Отримавши статус представників інтересів Держінспекції охорони Чорного моря та двох потерпілих підприємств, вони знаходять правові аргументи, на підставі яких вищі судові і прокурорські інстанції скасовують п'ять(!) позитивних для мальтійських нафтобагатіїв рішень одеського облсуду. Паралельно апелюють до депутатського корпусу, допомагають навіть підготувати проект рішення ВР про створення спеціальної слідчої комісії... Але замість справедливого фіналу цього судового марафону їх запускають на черговий марафон: «нафторозливну справу» скеровують у Жовтневий райсуд Одеси на новий розгляд новим суддею.

Доведені до «білої напруги» Сапа і Розовайкін з властивою їм категоричністю розцінили судову і позасудову вовтузню в «нафторозливній справі» як зраду державними чиновниками інтересів України. Коли державні інтереси вдруге «спотикнулися» на непоступливій позиції одеського облсуду, правозахисники звертаються до найвищих державних осіб з вимогою притягнути до відповідальності конкретних високорангових «зрадників».

Окрім безпосередньо причетності до саме такого негативного для держави перебігу «нафторозливної справи», захисники звертали увагу глави держави, Генпрокуратури і на інші, м'яко кажучи, непристойні факти з життя голови облсуду Анатолія Луняченка. Зокрема, на придбання головою облсуду останніми роками майна на три мільйони доларів (квартир, дач, особняків, авто), цілком резонно запитуючи, звідки такі кошти у скромного державного судочинця. Опираючись на лист колективу Біляївського райсуду Одеси Президенту і Голові ВР, автори скарги наголошували і на системі поборів в очолюваній А. Луняченком судочинній інстанції.

Однак замість негативних «героїв» цих заяв на лаві підсудних опиняються... самі правозахисники, які в своїх зверненнях до Президента, глави парламенту й інших високопосадовців держави «необачно» застерегли: «Якщо у Президента затремтить рука постояти за законні інтереси Вітчизни, то просимо зобов'язати голову СБУ порушити кримінальну справу за ч. 3 ст. 125 КК України проти нас, правозахисників, — ми будемо публічно захищати свою Батьківщину від її корумпованих владних зрадників!». Нечуване «зухвальство»! Ще й з тонким розрахунком — відхрещуючися під час досудового і судового слідства від звинувачень у наклепі, довести, що зрада державних інтересів у вчинках А. Луняченка і є з ним таки була.

Отут, як мовиться, і напросилися — за позовом голови облсуду Луняченка справу проти них порушили, але не за суворішою частиною 3 статті 125 тодішнього Кримінального кодексу, на що правозахисники нишком розраховували, а за частиною першою 125-ї. Себто їх «милостиво» звинуватили у вчиненні наклепу без обтяжливих обставин (нетяжкого злочину). А це, окрім іншого, означає відсутність досудового слідства, а тобто обійдеться без слідчих прокуратури — з непідкупними до невгамовності правозахисниками розбиратиметься лише судова система. Конкретно — райсуд сусіднього, також причорноморського, Миколаєва.

Отак знайшлася «протиотрута» на чергову «зухвалість» загнаних у глухий кут захисників, які не поспішали до такого суду. Спершу заарештовують в Одесі Миколу Розовайкіна (ви доти бачили, щоб за підозрою у вчиненні нетяжкого злочину — наклепу, за який у найгіршому разі передбачено до року ув'язнення, посадили за ґрати ще до судового вироку?! Тим паче члена Міжнародної правозахисної організації, батька шести дітей). А киянина Леоніда Сапу, який зібрався їхати до Миколаєва на судове засідання вручати свого соратника, серед білого дня у центрі Києва, як він стверджує, схопили невідомі в цивільному, кинули до «уазика» з міліцейськими позначками і вивезли у невідомому напрямку. Куди пролягає шлях незговірливої особи, у котру перед тим невідомі «превентивно» (для залякування) стріляли, потім намагалися отруїти? Слава Богу, не катували, якщо не вважати таким моторошне утримування під замком у якомусь приватному підвалі (без світла, живого звуку). За два місяці його вночі викинули з автомобіля на столичній околиці. Із зав'язаними очима і доброю порадою «не сунути носа» та забиратися геть з України.

Навіть ті, хто тоді щиро переймався інтересами держави у «нафторозливній справі», міг не поділяти емоційного, категорично обвинувачувального і навіть дещо образливого стилю заяв Л. Сапи і М. Розовайкіна на ім'я Президента України і керівників правоохоронних органів стосовно одеської Феміди і, зокрема, її керівника А. Луняченка. Приміром, один з керівників Харківської правозахисної групи Євген Захаров цього стилю тоді не сприйняв. Але! «Я не бачу складу наклепу у діях М. Розовайкіна і Л. Сапи, — зауважував він у друкованому бюлетні організації. — Навпаки, як на мене, автори свято переконані у своїй правоті і повністю щирі у своїх звинуваченнях. І ці звинувачення, незважаючи на задеркуватий тон, заслуговують на увагу... Визнання судом Розовайкіна наклепником мусило означати, що ці факти неправдиві».

Бо й справді: чи можна судити людину за поширення явно неправдивих відомостей (наклеп), якщо достеменно не відомо, що ці відомості неправдиві? Сумніваюся, що на літо 2000 року ті страшні для керівника облсуду звинувачення були спростовані сумлінним і об'єктивним слідством. Але це не могло завадити Заводському райсуду Миколаєва, посилаючися на принцип презумпції невинності, визнати одесита Розовайкіна наклепником голови облсуду і засудити до однорічного ув'язнення.

Те саме, але без амністії, чекало б і на іншого захисника державних інтересів у «нафторозливній справі» Леоніда Сапу. Але його, як ми вже знаємо, спершу хтось покарав без суду, викравши у центрі Києва і поневоливши у «приватній в'язниці», а потім цілком справедливо виправдала Історія — з 1 вересня 2001 року наклепницьку статтю КК було декриміналізовано. (До речі, ця декриміналізація «виправдала» і голову суду А. Луняченка, проти якого Л. Сапа подав зустрічний позов за наклеп).

Здавалося б, до чого тут державницькі інтереси і судова міжусобиця трьох громадян (Луняченка, Сапи, Розовайкіна). Ого, ще й як до чого! Доки Сапу і Розовайкіна ізольовували у казенній та приватній темницях, тим часом у «нафторозливній справі» і довкола неї відбуваються цікаві події (**пильнуйте за датами!**):

— **2 червня** амністують у Миколаєві М. Розовайкіна, який так і не визнав своєї вини у наклепі на пана Луняченка. Доки амністований адаптується на волі зі страшною думкою про безслідне зникнення соратника і чутками про 100 тисяч «баксів» на руки та чотирикімнатну квартиру в Одесі «за відхід від справи»:

— **20 червня** вичерпується термін повноважень Л. Сапи і М. Розовайкіна як представників позивачів у судовому процесі;

— **21 червня** поза їхніми спинами керівники підприємств-позивачів, серед них і головний охоронець Чорноморського узбережжя — начальник держінспекції С. Долинський підписують з мальтійською компанією мирову угоду, за якою українська сторона поступається тими самими 16-ма мільйонами доларів на користь мальтійської!

— **22 червня**, увечері, після того, як дехто почитав у «Голосі України» промовисту статтю про зникнення київського правозахисника («Поїхав на суд і не повернувся»), Л. Сапу випускають із «приватної в'язниці».

Певне, що хтось вбачає у цих подіях звичайний збіг обставин, а хтось — хитрий розрахунок. Якщо останнє, то хитруни, вочевидь, промахнулися, розраховуючи, що обидва правозахисники тихенько задовольняться історичною послугою вітчизняної Феміди, яка вписала їх в аннали української історії як останніх жертв анахронічної «наклепницької» 125-ї статті КК. Бо правозахисний дует і після цього всього не здався. Ще майже рік після звільнення з приватної темниці Л. Сапа перебував у розшуку як такий, хто уникає миколаївського суду. У цікавому, скажемо так, розшуку, бо у цей час його можна було застати у рідній київській квартирі, зустріти на Хрещатику, поспілкуватись у Верховній Раді як з помічником-консультантом народного депутата. Один з суддів Верховного Суду, почувши його голос по урядовому телефону, здивувався: «Ой, та ви ж, пане Сапо, у розшуку!» «Звичайно, — пролунало у відповідь із слухавки, — але я ж не переховуюся, телефоную вам із сусідньої з вами вулиці Банкової, прошу допомогти у відстоюванні державних інтересів у «нафторозливній справі».

Стійкість обох правозахисників заслуговує не на газетну сторінку, на цілий детектив. Уже після засудження М. Розовайкіна за позовом голови одеського облсуду А. Луняченка та затяжного розшуку Л. Сапи обох правозахисників ще раз карає суд того самого чорноморського Миколаєва. Цього разу вже за позовом знайомої нам одеської екс-судді Погорелової (підлеглої А. Луняченка), яка побачила у газетних публікаціях й офіційній заяві на адресу Генпрокурора приниження своєї честі та гідності і вимагала за нанесену їй моральну шкоду по 200 тисяч гривень з кожного. Хвалити Бога, що не ув'язнення (статті КК про наклеп уже не існувало).

Та хоч би як там судили й садили захисників державних інтересів у «нафторозливній справі», їх стійкість і винахідливість врешті-решт винагородив... мало не телевізійнопрограмний «щасливий випадок». Одного разу в одному керівному кабінеті на Банковій їм тимчасово потрапив під руку «дорослий» (урядовий) телефон, з якого правозахисникам нарешті поталанило викласти історію про «непотрібні» державі 16 мільйонів доларів наближеній до керівництва держави особі.

А далі було те, чого активні оборонці інтересів мальтійських нафтомагнатів у «нафторозливній справі», а тим паче ображені особи з одеського суддівського корпусу, напевне, не чекали. За наполяганням правозахисників палата з цивільних справ Верховного Суду України приймає сенсаційну, як на мене, й остаточну ухвалу: залишити у силі рішення Жовтневого райсуду м. Одеси від 8 серпня 1997 року про стягнення з Мальти на користь України 19 млн. доларів США. А це, окрім іншого, може означати правоту Л. Сапи і М. Розовайкіна, які впродовж років ставили під сумнів моральні і професійні якості деяких одеських суддів на чолі з А. Луняченком і вказували на неправомірність потуг деяких прокурорських та міністерських високопосадовців з Києва, налаштованих на захист чужоземних інтересів!

Прокурор-капітулянт?

То мали ми рацію чи ні, вбачаючи в діях конкретних високопосадовців ознаки державної зради, на що офіційно звертали увагу Генпрокуратури, правоохоронних органів? — риторично запитують у компетентних державних інстанцій Микола Розовайкін з Леонідом Сапою. І не менш уперто й сенсаційно фокусують нашу увагу на тому самому: а хіба сьогодні зрада не триває? Тепер уже на виконавчій стадії!..

З цими припущеннями можна погоджуватися чи не погоджуватися, але як тоді оцінювати післясудові кроки державних установ? Нещодавно виконавча служба Жовтневого райуправління юстиції Одеси вустами молодого держвиконавця В. Шобикової відмовила у відкритті виконавчого провадження про стягнення з мальтійської «Афініан Фейс Шиппінг лімітед» на користь судноремонтного заводу «Україна» більш як 200 тисяч доларів. Пані Шобикова посилається на те, що «згідно з відміткою у виконавчому документі місцезнаходження боржника не є територія Жовтневого району Одеси. Інформація про знаходження майна на території Жовтневого району м. Одеси у заяві відсутня».

Як казав колись класик марксизму-ленінізму, формально правильно, а за суттю — знущання. Копію листа про відмову у відкритті виконавчого провадження районна виконавча служба надсилає у далеку Мальту на точну адресу «Афініана Фейса...». І як хочеш, так його і розцінюй — як застереження чи як охоронну грамоту, з якою мальтійські нафтовози і надалі курсуватимуть в українських територіальних водах. А як же передовий досвід держав, котрі «пачками» арештовували одеські судна за борги?

Не менше насторожує і охолодження позиції керівників порту та Інспекції з охорони Чорного моря, котрі на час написання цих рядків так і не подбали про виконавчі листи для отримання належної їм за рішенням суду суми. Не скажеш, що вона їм зайва. Тоді що могло так розхолодити державний інтерес цих мужів?

Щоб відповісти на ці та інші непрості запитання, вочевидь є сенс державі пристати на логіку Сапи та Розовайкіна, котрі вимагають від Генпрокуратури України ретельного розслідування всіх обставин «нафторозливної справи», починаючи з 1997 року і дачі правової оцінки діям поставлених на сторожі державних інтересів державних чиновників. Чого варта позиція прокурорського відомства, чий представник, уповноважений відстоювати державні інтереси, ставить «капітулянтський» погоджувальний підпис на збитковій для України мировій угоді з мальтійцями. У відповідь на звернення Л. Сапи і М. Розовайкіна про неприйнятність такої мирової угоди, і ганебної позиції прокурора зокрема, тодішній заступник Генерального прокурора В. Кудрявцев доручає прокурору Одеської області М. Косюті «організувати перевірку законності дій представників сторін щодо укладення мирової угоди» і прийняти законні рішення.

Пан Косюта і його підлеглі криміналу в цих та інших фактах не побачили. Генпрокуратура витребувала ті матеріали «для вивчення обгрунтованості прийнятого рішення». Це було ще у лютому... З того часу правозахисники, не маючи офіційної відповіді, позбавлені реальних можливостей і надалі оскаржувати діяння осіб, у яких вони вбачають зраду інтересів Вітчизни, адже мільйонів доларів Україні так і не повернуто.

Чи може вони нам зайві? Уявіть собі, одесити і гості чорноморської столиці і досі потерпають від нестачі очищеної води, бо ніде взяти 80 млн. гривень на добудову системи очисних споруд «Дністер». Знову чубитися бюджетної осені...

За що судили «Голос...»?

Справедливий фінал «нафторозливної справи» небайдужий і для колективу нашої редакції, яка свого часу надала газетні сторінки для захисту державницьких інтересів. Саме на публікації в «Голосі України» нарікала відома нам екс-суддя Погорелова, апелюючи до миколаївського суду за приниження її честі, гідності і вимагаючи сплатити їй за це небагато-немало — по 200 тисяч гривень з кожного відповідача (мільйона закортіло!). На жаль, суд не сприйняв редакційні пояснення про те, що автори публікацій, скориставшись конституційним правом на свободу слова, висловлювали одну з версій такого розвитку «нафторозливної справи», а вимога притягнути певних суддівських й інших чиновників, у тому числі і суддю Погорелову, до відповідальності за зраду Батьківщини не є ярликом «зрадник Батьківщини». Пояснення співавторів публікацій Л. Сапи і М. Розовайкіна тим паче «виявилися зайвими» — їх суд просто не дочекався, справу розглянули без їхньої участі. Як, до речі, і без участі представника нашої редакції. Одне слово, миколаївська суддя Жанна Яворська швидше повірила своїй учорашній колезі — громадянці Погореловій, яка свого часу «правильно зрозуміла» мальтійських нафтомагнатів, незаконно зекономивши їм 16 мільйонів доларів. Так з'явилося рішення місцевого суду Центрального району м. Миколаєва (стиль і орфографію зберігаємо):

> «Руководствуясь ст. ст. 15, 30, 62, 202 и 203 ГПК Украины, суд
>
> **Решил:**
>
> Иск Погореловой Галины Филипповны — удовлетворить частично.
>
> Признать не соответствующими действительности, порочащими честь, достоинство и деловую репутацию Погореловой Галины Филипповны сведения, опубликованную в газете «Голос Украины» № 28 16.02.99 г. в статье «Дело о шестнадцати миллионах», № 74 от 25.04.99 г. в обращении в адрес Генерального прокурора Украины, подписанные народным депутатом Украины Мазур Е. А., членами Украинской секции Международного общества прав человека Сапой Л. А., Розовайкиным Н. Л. о том, что она «цинично злоупотребила судебной властью, покрыв Мальтийских правонарушителей», за что и «получила в карман 16 млн. долларов США».
>
> Признать не соответствующими действительности, порочащими честь, достоинство и деловую репутацию Погореловой Галины Филипповны сведения изложенные в многочисленных жалобах Розовайкина Н. Л., Сапы Л. А., Розовайкина Л. Г. в адрес Президента Украины, уполномоченного Верховного Совета Украины по правах человека, Верховному Совету Украины, Высшему Совету Юстиции, с требованиями о безотлагательной проверки деятельности судьи Погореловой Г. Ф., которая цинично растоптала Конституцию и законы Украины, оторвала от государства 16 млн. долларов США в пользу Мальты.
>
> Взыскать с редакции газеты «Голос Украины» в пользу Погореловой Г. Ф. моральный вред в размере 1000 грн., с Мазур Елены Анатольевны, Розовайкина Николая Леонидовича, Сапы Леонида Афанасьевича в размере 2000 грн. с каждого, с Розовайкина Леонида Георгиевича — 300 грн.
>
> В иске Погореловой Галины Филипповны в Украинскую секцию Международного общества прав человека — отказать.
>
> Решение может быть обжаловано в судебную палату по гражданским делам Николаевского апелляционного суда через местный суд Центрального района г. Николаева в течении одного месяца.
>
> **Судья Ж. М. ЯВОРСКАЯ.»**

Повірте, певне, жодний вітчизняний ЗМІ не був так зацікавлений у публікації судового рішення, прийнятого не на його користь, як наша газета. Та ось заковика: сам миколаївський суд, вказавши на чотирнадцятиденний термін публікації вердикту, «сором'язливо» редакції його не надав. Ми його побачили зовсім випадково... майже за два роки. І чого б то отак? А чи не того, що за двадцять днів з'явилося оте остаточне сенсаційне рішення Верховного Суду, яке скасувало неправомірні вердикти судді Погорелової у «нафторозливній справі», а отже, поставило під сумнів деякі морально-ділові якості цієї служниці Феміди, котра, зауважте, вже практикує в Одесі, і в рідному їй облсуді, адвокатську діяльність.

Маємо чудову нагоду пересвідчитися, що рано чи пізно все стає на свої місця. У тому числі і нагода одеським слугам Феміди, котрі після своїх рішень на користь мальтійських товстосумів могли почуватися орденоносцями із стрічками на грудях. (Нині такі часи настали, що й одразу не второпаєш, хто і за що у нас герой, а хто «от бублика с дырой». Приміром, учора бачив «фейс» кримського «горілчаного короля» поряд з фото найвідоміших політиків і держдіячів — лауреатів чергового туру «Золотої фортуни» чи «Рога достатку», а сьогодні — за ґратами як убивцю).

І не лише суддям урок, а й деяким позивачам у «нафторозливній справі», один з яких «геройськи» опускається до принизливої для України мирової угоди з мальтійськими нафтомагнатами, а сам мітить у Герої України й, хоч як дивно, отримує це звання.

А хто ж тоді, дозвольте запитати героєносців і мантієносців, для нашої Вітчизни громадяни Сапа і Розовайкін?..

Анатолій БЕНЬ.

P. S. Днями Вища рада юстиції одноголосно схвалила пропозицію про запровадження практики розгляду на своїх засіданнях публікацій ЗМІ про порушення суддями Конституції і законодавства України.

Мал. Ернеста ЛІЩЕНКА.

Як побудувати громадянське суспільство в нашій державі?

На це запитання намагаються знайти відповідь багато політиків, юристів, чиновників, істориків, політологів. Адже багато хто з них скаржиться: нема, мовляв, в Україні громадянського суспільства, дуже повільно йде становлення його елементів. Але ж без громадянського суспільства українська демократія — в кращому разі — інвалід, а то й просто мертвонароджена дитина.

Свою відповідь на виклик сучасної історії дає відомий правознавець, президент Інституту муніципальної демократії і прав людини Олександр Мучнік. Пропонуємо вашій увазі його проект закону України «Про громадянське суспільство в Україні».

Проект

ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ГРОМАДЯНСЬКЕ

Цей конституційний Закон визначає правові основи для створення, розвитку і захисту громадянського суспільства в Україні, найважливішим призначенням якого є забезпечення природних прав її народу на свободу, самовизначення, суверенітет, національну безпеку, розвиток і контроль над своєю державою.

Розділ I
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. **Народ і громадянське суспільство в Україні**

1. Український народ — люди, які в результаті своєї життєдіяльності на території України опинилися зв'язаними історичними узами в самобутню спільність, здатну шанувати і берегти гідність, свободу і природні права кожної окремої людини, визначати і змінювати конституційний лад в країні, засновувати свою державу і контролювати її діяльність, а також сповідувати щире миролюбство до інших народів.

2. Громадянське суспільство в Україні — система правових інститутів, яка забезпечує самоорганізацію, структурування і самотворення її населення в цілісний і повновладний суб'єкт конституційного права — Український народ.

3. Рівень розвитку громадянського суспільства в Україні вимірюється добробутом найменш забезпечених її громадян.

Стаття 2. **Визначення термінів і понять**

У цьому Законі наведені нижче терміни і поняття вживаються в такому значенні: авторитарний режим — система методів, способів, прийомів і форм, за допомогою яких виконавча влада в порушення принципу поділу влади здійснює адміністративний тиск на інші гілки влади (законодавчу, судову і муніципальну), а кожні наступні вибори організує винятково з метою свого самозбереження і самовідтворення;

адміністративний ресурс — фактичний механізм улаштування влади (державної і муніципальної), який за допомогою адміністративних методів (податкових перевірок, порушення кримінальних справ, механізму призначення й обрання судів, організації і проведення виборів, ліцензування і фінансування ЗМІ тощо) забезпечує позаюридичний контроль над поведінкою громадян і діяльністю інститутів громадянського суспільства;

питання державного будівництва — питання, пов'язані з побудовою справедливої демократичної, правової, соціальної і соборної держави;

питання місцевого значення — питання, пов'язані з життєдіяльністю територіальних громад (жителів відповідного села, селища і міста), що чинним законодавством не зараховані до виняткової компетенції державної влади;

демократична держава — держава, устрій і діяльність якої відповідають вільновираженій волі народу, а також реально забезпечують дотримання основних (конституційних) прав людини;

гідність людини — основана на усвідомленні себе найвищим творінням природи, подобою Бога на землі, потреба людини у визнанні неповторності та цінності (поваги) своєї особистості з боку інших людей, громадянського суспільства, держави і міжнародного співтовариства;

природне право — сукупність прав людини, окремих територіальних громад, націй і народу загалом, даних їм від Бога (природи), а тому священних і невід'ємних від них у процесі їхньої життєдіяльності;

природні права людини — сукупність даних людині від Бога (природи) і в силу цього належних йому з моменту народження прав на життя і свободу, на безпеку і прагнення щастя, на власність і опір гнобленню, на розвиток і рідну мову, що передують державі і законодавству, а тому не підлягають вилученню, обмеженню і скасуванню;

ідеологічне різноманіття (ідеологічний плюралізм) — свобода духовного й інтелектуального життя громадянського суспільства, що виражається в праві людини сповідувати та проповідувати будь-які (що не завдають шкоди іншому) погляди на шляху розвитку людини, товариства і держави;

інститути громадянського суспільства — недержавні юридичні особи (підприємства, установи, організації), що є суб'єктами конституційного права і покликані забезпечити духовний, інтелектуальний і соціальний розвиток людини, а також захист його гідності, свободи й основних (конституційних) прав;

конституційні права людини — загальновизнані світовим співтовариством основні права людини, що одержали закріплення в Основному Законі держави, без визнання і дотримання яких індивід не усвідомить себе особистістю і громадянином, населення — народом, країна не сприймається як батьківщина, а держава — як правова;

конституційний устрій — система принципів, що дають змогу реально забезпечити дотримання свободи й основних (конституційних) прав людини, а діяльність держави здійснювати на основі фактично проведеного поділу влади в цілковитій відповідності з її Конституцією;

світове співтовариство — сукупність сучасних правових держав, що здійснюють спільну творчу діяльність на основі загальновизнаних принципів і норм міжнародного права для захисту свободи й основних прав людини, а також для розв`язання всіх глобальних проблем цивілізації;

муніципальна влада — конституційне право територіальної громади здійснювати свою волю як безпосередньо через референдуми, вибори, загальні збори, місцеві ініціативи, суспільні слухання, так і через органи місцевого самоврядування, а також органи самоорганізації населення;

національна безпека України — стан захищеності її народу і громадянського суспільства, що його забезпечує правова держава і від ворожих зазіхань з боку інших держав, і від узурпації влади, зловживання адміністративним ресурсом з боку якоїсь частини державного апарату;

національна (об'єднавча) ідея Українського народу — мотивація, що об'єднує на основі принципу справедливості зусилля всіх жителів України з творення, розвитку і захисту свого громадянського суспільства і підконтрольної йому правової держави з метою забезпечення і захисту своєї свободи і основних (конституційних) прав;

національні інтереси Українського народу — потреби жителів України в утвердженні і забезпеченні свободи і основних (конституційних) прав кожного з них окремо і народу загалом, у створенні умов для повноцінного розвитку громадянського суспільства, а також у забезпеченні абсолютного верховенства (панування) права у всій діяльності держави;

неприбуткова організація — недержавна юридична особа, основна мета діяльності якої полягає в досягненні духовних, інтелектуальних, політичних, професійних, а також інших соціальних цілей, не пов'язаних із здобуттям і розподілом прибутку;

загальновизнані принципи і норми міжнародного права —принципи і норми, що містяться в міжнародних, міждержавних конвенціях (договорах), статутах міжнародних організацій, у рішеннях міжнародних судів, а також у міжнародних звичаях, стосовно яких є докази наявності загальної практики й обов'язковості їхнього застосування міжнародним співтовариством;

основні права людини — природні права людини, що одержали закріплення в Праві світового співтовариства як загальновизнані і загальнообов'язкові цінності, що їх визнають і дотримують всі правові держави;

політичне різноманіття (політичний плюралізм) — право людей на створення будь-яких суспільних об'єднань, політичних партій і рухів для вираження багатогранних інтересів різних соціальних верств суспільства;

право — сформована і відібрана світовим співтовариством система принципів і правил поведінки, що забезпечують усередині кожної окремо взятої країни визнання і утвердження основних прав людини, самозбереження, самоорганізацію і розвиток громадянського суспільства, а також обслуговуючої його і підконтрольної йому держави;

правова держава — заснована народом організація, що об'єднує свої інститути в єдину систему на основі принципу поділу влади і яка уповноважена народом представляти його інтереси, керуючись принципом справедливості і верховенства права, використовуючи примус винятково з метою захисту свободи й основних (конституційних) прав людини на всій території країни;

правова свідомість — форма суспільної й індивідуальної свідомості людей, вихованих на традиціях і звичаях справедливості, що характеризується орієнтацією на конституцію і закони своєї батьківщини, а також здатного мотивувати їхнє поводження на визнання і повагу свободи й основних (конституційних) прав інших людей, націй і народів;

принцип солідарності — об'єктивний закон життєдіяльності, у процесі якої люди гарантують одне одному взаємну моральну і психологічну підтримку, узгодженість у діях, а також відповідальність за досягнутий результат;

принцип справедливості — об'єктивний закон спілкування між людьми, націями і народами, за якого ніхто не шкодить одне одному і кожному віддається належне з позиції загальновизнаного розуміння загального блага;

соборна держава — держава, внутрішня політика якої сприяє забезпеченню єдності і відповідальності всього народу заради свободи кожної окремої людини і відповідальності кожного за свободу всього народу;

соціальна держава — держава, яка, керуючись принципом справедливості, здійснює своє призначення забезпечити розвиток громадянського суспільства загалом, шляхом зберігання добробуту і соціальної захищеності кожної людини окремо;

суверенітет народу — засноване на природному праві повновладдя народу, що виражається в його повноваженні визначати і змінювати конституційний лад у країні, засновувати і скасовувати свою державу, обирати і знімати його посадових осіб, а також вільно здійснювати і захищати свою свободу й основні (конституційні) права в інтересах суспільного добробуту;

тоталітарна держава — держава, в якій панує, зрощуючись з нею, одна партія; як пануюча допускається одна форма власності — державна; нав'язується одна ідеологія, що обожнює при цьому «народних вождів», монополія на владу яких забезпечується винятково одним режимом —терористичним;

узурпація влади (державної або муніципальної) —відверто насильницьке (збройне) або приховано примусове (адміністративним шляхом) її захоплення, утримання і використання на шкоду і окремим людям, і цілим народам (як своєму, так і іншим);

українська діаспора — вихідці з України або їхні нащадки, що з тих чи інших причин покинули її територію, постійно проживають поза її межами, не є громадянами України, проте зберігають свій зв'язок з нею як зі своєю батьківщиною, бажаючи взяти участь в її духовному, культурному і державному відродженні;

економічне різноманіття (економічний плюралізм) — це правовий стан рівності усіх форм власності: приватної, колективної і державної, а також рівноправність під час здійснення підприємницької діяльності всіма суб'єктами цивільного права.

Стаття 3. **Принципи діяльності громадянського суспільства**

Громадянське суспільство в Україні створюється і діє в цілковитій відповідності з принципами справедливості, верховенства права, рівності всіх перед законом і судом, демократії, політичного, ідеологічного й економічного різноманіття, а також з іншими загальновизнаними принципами і нормами міжнародного права.

Громадянське суспільство активно співробітничає і взаємодіє з державою на принципах солідарності і взаємної відповідальності за забезпечення безпеки, розвиток і добробут кожної окремої людини в Україні.

Стаття 4. **Завдання громадянського суспільства в Україні**

1. Громадянське суспільство в Україні за допомогою своїх інститутів сприяє вирішенню таких завдань:

— звільненню людей від страху і потреби, забезпеченню їм безпеки і душевного спокою;

— утвердженню віри в основні права людини, у гідність, честь і цінність людської особистості як основи свободи, справедливості і громадянського спокою в країні;

— вихованню у людей навичків жити в єдності притаманних їм розбіжностей, у дусі толерантності, милосердя і співчуття одне одному, в атмосфері відкритості до світу і солідарності перед загальними бідами;

— формуванню духовних і моральних принципів, осмисленню історичної місії і геополітичного призначення Українського народу як стрижневої основи його менталітету;

— відродженню інтелектуального потенціалу народу, захисту здібностей і дарувань кожної окремої особистості, залученню найобдарованіших представників української діаспори до роботи в Україні;

— створенню атмосфери вільного формування різноманітних поглядів у людей, а також достовірного і справедливого вираження їхньої політичної волі;

— викорененню схильності до зрадництва і доносительства, історичних традицій вдаватися до зовнішньої сили для вирішення внутрішніх суперечностей;

— руйнації забобонів, що провокують заздрість, ненависть і міжнаціональну ворожнечу;

— запобіганню вкорінення в країні авторитарного режиму — історичної спадщини тоталітарної держави;

— активізації зусиль окремих людей, членів територіальних громад і всього Українського народу із захисту свого природного права;

— забезпеченню використання основних (конституційних) прав і свобод винятково в інтересах суспільного розвитку і добробуту, крім зловживання цими правами і з боку окремих людей та територіальних громад, і народу загалом;

— пробудженню і закріпленню у громадян України політичних ідеалів, а також почуття відповідальності за дії своєї держави, формуванню в них правової свідомості;

— формуванню безпосередньо народом незалежного, безстороннього і справедливого суду;

— забезпеченню суспільного контролю за дотриманням з боку держави основних (конституційних) прав людини, територіальних громад, національних інтересів і національної безпеки Українського народу, а також інших основ конституційного ладу України;

— забезпеченню права народу на встановлення, зміну і захист конституційного ладу України, на визначення своєї власної політичної, економічної, соціальної і культурної системи, на заснування і будівництво справедливої демократичної, правової, соціальної і соборної держави;

— формуванню правового механізму стримувань і противаг між народом і державним апаратом з метою попередження узурпації останнім влади народу, а також зловживання адміністративним ресурсом;

— зміцненню конституційного правопорядку у взаємовідносинах між людьми, територіальними громадами, державою й іншими суб'єктами конституційного права;

— усьому, що сприяє добробуту людини.

2. Держава за допомогою своїх органів законодавства, виконавчої влади і правосуддя забезпечує діяльність інститутів громадянського суспільства в досягненні завдань, визначених у цій статті.

Розділ II
Організаційно-правові основи діяльності громадянського суспільства

Стаття 5. **Суб'єкти й інститути громадянського суспільства**

1. Суб'єктами створення громадянського суспільства в Україні є люди, їхні об'єднання і територіальні громади.

2. Інститути громадянського суспільства в Україні діють у вигляді неприбуткових організацій, органів місцевого самоврядування і самоорганізації населення, присяжних і народних засідателів у судах, а також суб'єктів підприємницької діяльності.

3. Інститути громадянського суспільства діють і на рівні окремих адміністративно-територіальних одиниць, і на загальнонаціональному рівні, беручи участь і у вирішенні питань місцевого значення, і питань державного будівництва.

Стаття 6. **Неприбуткові організації**

1. Неприбуткові організації діють у вигляді засобів масової інформації, суспільних об'єднань людей: політичних партій, релігійних організацій (церков), добродійних організацій, адвокатури, професійних спілок, організацій української діаспори, навчальних закладів і інших недержавних юридичних осіб України.

2. Неприбуткові організації звільняються від усіх видів державних і місцевих обов'язкових платежів (податків і зборів) у бюджети і в позабюджетні фонди, у тому числі і за здійснення своєї легалізації.

Суб'єкти підприємницької діяльності в Україні звільняються від усіх видів державних і місцевих обов'язкових платежів (податків і зборів) у тій частині свого прибутку (доходів), що передається на користь (власність) неприбуткових організацій.

3. Неприбуткові організації, що орендують приміщення у держави й органів місцевого самоврядування, оплачують орендну плату за пільговими ставками у розмірі не більш як одна гривня за один квадратний метр орендованої площі на місяць.

4. У разі відсутності фінансових коштів неприбуткові організації звільняються від орендної плати за їхньою заявою рішенням власників, зазначених у пункті третьому цієї статті.

Стаття 7. **Права й обов'язки інститутів громадянського суспільства**

1. Інститути громадянського суспільства створюються і функціонують вільно. Їхня внутрішня організація повинна відповідати демократичним основам (принципам) громадянського суспільства, що передбачені статтею 3 цього Закону.

2. Інститути громадянського суспільства мають право робити все те, що не заборонено Конституцією України і не заподіє шкоди людям, їхнім об'єднанням, територіальним громадам і народу України, а також підконтрольній йому державі.

3. На інститути громадянського суспільства поширюються основні (конституційні) права і свободи людини і громадянина, оскільки ці права може бути до них застосовано.

4. Інститути громадянського суспільства мають право ініціювати загальнодержавні і місцеві референдуми з усіх питань, пов'язаних з утвердженням і забезпеченням основних (консти-

СУСПІЛЬСТВО В УКРАЇНІ»

туційних) прав і свобод людини і громадянина, територіальних громад і народу.

5. Інститути громадянського суспільства зобов'язані керуватися загальновизнаними принципами і нормами міжнародного права, дотримуватися Конституції і законів України, домагатися вирішення завдань і цілей, передбачених цим Законом.

6. У разі порушення основних (конституційних) прав і свобод людини і громадянина інститути громадянського суспільства зобов'язані на їх прохання надати їм допомогу.

7. У разі відмови в допомозі, що передбачена пунктом шість цієї статті, інститути громадянського суспільства відповідають у порядку, визначеному статтею 14 цього Закону.

Стаття 8. **Режим легалізації інститутів громадянського суспільства**

1. Легалізація (офіційне визнання) інститутів громадянського суспільства, крім органів місцевого самоврядування, а також інституту присяжних і народних засідателів, є обов'язковою і здійснюється в повідомному порядку.

2. Для здійснення легалізації інститути громадянського суспільства подають в реєстраційний орган документи, передбачені спеціальними законами, що регулюють їхню діяльність.

3. Інститути громадянського суспільства вважаються легалізованими протягом десяти днів з моменту надходження їхніх документів до реєстраційного органу. Свідоцтво про державну реєстрацію відповідного інституту громадянського суспільства видається протягом трьох днів з моменту його реєстрації.

4. У разі незгоди з переліком і змістом документів, що їх подав інститут громадянського суспільства для легалізації, реєстраційний орган має право вимагати їх у судовому порядку. Інститути громадянського суспільства вважаються легалізованими до самого моменту набуття законної сили рішення суду про визнання їхніх установчих документів недійсними.

5. У разі винесення рішення суду про визнання установчих документів інститутів громадянського суспільства частково недійсними вони вважаються легалізованими і такими, що діють, відповідно до тієї частини установчих документів, що не суперечать чинній Конституції України.

6. З моменту своєї легалізації інститути громадянського суспільства набувають статусу юридичних осіб.

Стаття 9. **Громадянське суспільство в Україні і міжнародне громадянське суспільство**

1. Громадянське суспільство в Україні визнається частиною міжнародного громадянського суспільства.

2. У вирішенні завдань, передбачених статтею 4 цього Закону, можуть брати участь інститути громадянського суспільства інших країн, а також міжнародні суспільні (неурядові) організації.

3. Інститути громадянського суспільства України мають право брати будь-яку, не заборонену Конституцією України і таку, що не суперечить загальновизнаним принципам і нормам міжнародного права, участь у життєдіяльності громадянського суспільства інших країн, а також у діяльності міжнародних суспільних (неурядових) організацій.

Стаття 10. **Припинення і призупинення діяльності інститутів громадянського суспільства**

1. Інститути громадянського суспільства припиняють свою діяльність у порядку ліквідації або реорганізації відповідно до чинного цивільного законодавства України.

2. Примусова ліквідація інститутів громадянського суспільства можлива на підставі рішення суду у випадку порушення ними загальновизнаних принципів і норм міжнародного права, розпоряджень Конституції України, а також кількаразового (більш як два рази) заподіяння істотної шкоди окремим громадянам, їхнім об'єднанням і територіальним громадам.

3. У випадках, зазначених у пункті другому цієї статті, допускається тимчасове призупинення окремих видів діяльності або всієї діяльності інститутів громадянського суспільства на підставі мотивованого рішення суду на термін до розгляду судом порушеної ним справи по суті спору.

Розділ III
Громадянське суспільство і держава

Стаття 11. **Гарантії незалежності інститутів громадянського суспільства**

1. Державі, її органам, посадовим і службовим особам заборонено здійснювати втручання в діяльність інститутів громадянського суспільства, крім випадків, передбачених Конституцією України.

Державі, її органам, посадовим і службовим особам заборонено зазіхати на об'єкти адвокатської, судової, лікарської, комерційної, банківської, журналістської (редакційної) таємниці, таємниці нотаріальних дій і таємниці сповіді.

2. Всі перевірки інститутів громадянського суспільства, крім суб'єктів підприємницької діяльності, з боку будь-яких органів державної влади здійснюються з умовою обов'язкового попереднього повідомлення про дату, зміст, а також перелік передбачуваних для перевірки документів не інакше, як за місяць до дня її початку.

3. У разі, якщо вимоги органів державної влади, їх посадових і службових осіб виходять за межі їхніх повноважень, а також порушують положення, зазначені в цій статті, інститути громадянського суспільства мають право не виконувати ці вимоги, не надавати відповідні документи для перевірки і відмовляти цим органам, їх посадовим і службовим особам у доступі до своїх приміщень.

Інститути громадянського суспільства, їхні посадові особи, а також учасники (члени) не зобов'язані виконувати злочинні розпорядження або накази органів, посадових і службових осіб держави.

4. Проникнення в приміщення, в якому розташовані інститути громадянського суспільства, без їхньої згоди заборонено, крім випадків, коли таке проникнення здійснюється на підставі мотивованого рішення суду.

5. З метою реального забезпечення свободи слова в Україні держава фінансує з бюджету ті засоби масової інформації, які регулярно публікують матеріали, що викривають корупцію, зловживання адміністративним ресурсом, порушення основних (конституційних) прав і свобод людини і громадянина, територіальних громад, Українського народу, а також інші зловживання владою з боку органів і посадових осіб держави.

6. У разі виникнення реальної загрози безпеці співробітникам засобів масової інформації держава на прохання останніх забезпечує безкоштовну охорону їхніх помешкань, посадових осіб, а також журналістів, що безпосередньо здійснюють діяльність, зазначену в пункті п`ятому цієї статті, на весь період існування такої загрози.

Стаття 12. **Форми контролю громадянського суспільства над державою**

1. У разі зазіхання яким-небудь органом, посадовою чи службовою особою держави на основні (конституційні) права і свободи людини і громадянина, територіальної громади, Українського народу будь-який інститут громадянського суспільства має право в їхніх інтересах звернутися до суду із позовом про захист порушених прав.

У разі бездіяльності органів законодавчої або виконавчої влади в справі забезпечення і захисту основних (конституційних) прав і свобод людини і громадянина, територіальної громади, Українського народу будь-який інститут громадянського суспільства має право звернутися до суду із позовом про примушення цих органів до здійснення їхніх конституційних обов'язків (прийняття необхідних законів, підзаконних актів, здійснення інших правомірних дій).

2. Інститути громадянського суспільства мають право зажадати і протягом десяти днів одержати від органів державної влади і місцевого самоврядування будь-які акти, документи, а також іншу інформацію з усіх питань, пов'язаних з основними (конституційними) правами і свободами людини і громадянина, територіальної громади, Українського народу, а також відомості, що мають безпосереднє відношення до цих інститутів громадянського суспільства.

В інтересах платників податків інститути громадянського суспільства мають право здійснювати контроль за використанням коштів з бюджетної системи України.

3. Інститути громадянського суспільства мають право брати участь у роботі будь-якого органу державної влади, якщо результат такої роботи може відбитися на основних (конституційних) правах і свободах людини і громадянина, територіальної громади, Українського народу, а також на правах відповідних інститутів громадянського суспільства.

Стаття 13. **Судовий захист інститутів громадянського суспільства**

1. Всі спори за участю інститутів громадянського суспільства розглядаються в судовому порядку з обов'язковою участю присяжних або народних засідателів на вибір відповідних інститутів громадянського суспільства.

На прохання інституту громадянського суспільства спор з його участю може розглядатися і без участі присяжних (народних засідателів).

2. Інститути громадянського суспільства мають право оскаржити в суді будь-які дії, акти (нормативного і ненормативного характеру), інші документи, що зазіхають на конституційні права і свободи людини і громадянина, територіальних громад, Українського народу, а також такі, що мають безпосереднє відношення до діяльності цих інститутів громадянського суспільства.

3. У разі виникнення загрози узурпації муніципальної влади територіальної громади або державної влади Українського народу будь-який інститут громадянського суспільства має право на підставі статті 5 Конституції України заперечити в суді програмні положення, акти і дії відповідних суб'єктів політичної діяльності.

4. Притягнення інститутів громадянського суспільства, їхніх посадових осіб і співробітників до будь-якого виду юридичної відповідальності здійснюється винятково в судовому порядку.

5. Стягнення з інститутів громадянського суспільства сум матеріального або морального відшкодування в розмірах, здатних призвести до припинення їхньої діяльності, забороняється.

Стаття 14. **Відповідальність держави, її органів, посадових і службових осіб за порушення цього Закону**

1. Держава, її органи, посадові і службові особи відповідають за зазіхання на основні (конституційні) права і свободи людини і громадянина, територіальних громад, Українського народу, а також безпосередньо інститутів громадянського суспільства.

2. У разі порушення державою, її органами, посадовими і службовими особами основних (конституційних) прав і свобод людини і громадянина, територіальних громад, Українського народу, а також прав інститутів громадянського суспільства до відповідальності притягається безпосередньо держава в особі її відповідних органів. У разі відшкодування державою на підставі рішення суду заподіяного нею фізичним і юридичним особам матеріального і морального збитку держава стягує виплачені суми в регресному порядку з винних посадових і службових осіб.

3. Посадові і службові особи держави, винні в порушенні цього Закону, залучаються в судовому порядку до адміністративної відповідальності у вигляді штрафу.

4. За систематичного порушення (більш як три рази) положень цього Закону, у тому числі конституційних прав і свобод людини і громадянина, територіальних громад, Українського народу, винних посадових і службових осіб держави мають звільняти із займаної посади в судовому порядку за звертаннями (позовами, скаргами) інститутів громадянського суспільства.

5. Посадовим і службовим особам, звільненим із займаної посади в порядку, встановленому цим Законом, забороняється обіймати посаду в органах державної влади і місцевого самоврядування протягом п'яти років з моменту вступу в силу відповідного рішення суду.

Розділ IV
Прикінцеві положення

1. Цей Закон набуває чинності з дня опублікування і має зворотну силу в частині захисту основних (конституційних) прав і свобод людини і громадянина, територіальних громад, Українського народу, починаючи з 28 червня 1996 р.

2. Всі нормативно-правові акти України застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону. У разі конкуренції положень даного Закону з нормами інших законів України його положення мають верховенство (перевагу) над відповідними нормами.

3. Положення цього Закону не підлягають скасуванню або обмеженню протягом п'ятдесяти років з моменту набуття ним чинності.

Олександр МУЧНІК,
президент Інституту муніципальної демократії і прав людини
(Одеса).

У НОМЕР

Економіка по-кінотаврськи

У Києві успішно пройшов показ фільму-призера гран-прі XIII відкритого російського кінофестивалю «Кінотавр». Патроном події — а крім перегляду «Коханця» у Кінопалаці було ще й живе спілкування зі знаменитостями російського кінематографа Олегом Янковським, Марком Рудінштейном, Валерієм Тодоровським, представниками знімальної групи фільму, — був Надзвичайний і Повноважний Посол Російської Федерації в Україні, спеціальний представник Президента Російської Федерації з розвитку торгово-економічних відносин з Україною Віктор Степанович Черномирдін.

Скориставшись нагодою, кореспондент поставила російським гостям одне-єдине запитання: що саме для них — людей, котрі, здавалося б, не потребують особливої підтримки, означає таке опікування? Адже не секрет, що під патронатом пересічні громадяни розуміють передусім гроші. І міркують приблизно так: є за що сусідам завойовувати наш культурний простір, от вони й стараються...

Олег ЯНКОВСЬКИЙ, народний артист СРСР, президент «Кінотавра»:

— Без зайвого пафосу хочу розповісти один епізод з історії «Кінотавра» саме коли Віктор Степанович був прем'єр-міністром. Буквально напередодні відкриття нашого фестивалю трапився цілковитий крах — підвели спонсори! На вечорі на честь ювілею Ростроповича, де я був присутній, у відчаї хапаю за рукав Віктора Степановича. Він дивується, чого це я такий блідий. Кажу, завтра летіти до Сочі, а грошей не маємо... Без паузи, без з'ясування прем'єр запитує: скільки треба? Я мнуся, але у відповідь на прямий погляд називаю дуже й дуже чималу суму. І, уявіть, за день ці кошти було переказано. Такий момент вчасно простягнутої руки ніколи не забудеш! То була не просто допомога прем'єр-міністра організаторам фестивалю. Відгукнулася передусім небайдужа, духовно чуйна людина і допомогла загальному поступові вітчизняної культури. Те, що він робить нині у плані обміну культур двох наших країн, ні рублями, ні гривнями не виміряти. Знаєте, свого часу я зробив одну зі своїх найкращих робіт у картині Романа Балаяна «Польоти у сні і наяву». А скільки моїх колег, українських акторів, успішно працювали і працюють у Росії! Якщо італієць знімається у Франції, а француз в Італії, нічого поганого в тому немає, ніхто не тицяє пальцем і не каже акторові, що він входить до якогось політичного угруповання. Це ж цілковита нісенітниця! Тому я охоче приїхав на прем'єру своєї, якщо чесно, дорогої картини «Коханець» і радий, що першими її побачать українські глядачі. Спільно з Віктором Степановичем вибудовуємо і зміцнюємо місток духовного спілкування, який давно і добре слугував усім нам.

Марк РУДІНШТЕЙН, президент групи компаній «Кінотавр»:

— Хоч у нашій, хоч у вашій країні, дуже важливо, щоб уряд дивився у бік власної культури. Коли президент або прем'єр-міністр оголошують про те, що патронують те чи інше явище культури, вони не дають гроші, а повідомляють про пріоритети державної політики. Патронат я нині трактував би як негласне звернення можновладців безпосередньо до майновитих: хлопці, заробили гроші через нашу дурість, тепер поверніть їх у культуру, створіть робочі місця. По суті, патронат — це лобіювання того чи іншого явища в культурі, медицині, книговиданні... Частіше б президенти, прем'єр-міністри вимовляли це слово. Воно — своєрідний пароль, який означає: я дивлюся в цей бік, підтримайте!

Цікаво, що підтримала показ фільму «Коханець» **торгова марка «Олімп»**. Виконавчий директор цієї донецької корпорації Юлія Самойлова так пояснила увагу саме до російських кінематографістів: хай вони демонструють свої досягнення, а на їхньому прикладі відродиться й наша кінематографія. І наголосила, що у нас чудові традиції Довженка, Миколайчука... Шкода, що із сучасних режисерів або кінодіячів ніхто не звертався з пропозицією разом попрацювати в цьому напрямі, хоча корпорація «Олімп» аж ніяк не замикається на виробничих питаннях і активно спонсорує численні цікаві починання й в Україні.

Особливу подяку за успіх «Коханця» режисер картини Валерій Тодоровський висловлював українському операторові Сергію Михальчуку. Саме за цю роботу Михальчука було відзначено як найкращого оператора на престижному кінофестивалі у Сан-Себастьяно. В активі Михальчука фільм «Мамай», знятий у нас на батьківщині. Але тут поки що не знайшли грошей на роздрукування стрічки. Невідомо, коли побачать і чи побачать взагалі українські глядачі результати роботи талановитого оператора ще у чотирьох проектах, здійснених уже поза межами України. Відомо інше. Без роботи він не залишиться.

А ми власними талантами так і пишатимемося «з боку», до хрипоти з'ясовуючи, під чиїм саме патронатом вони проявилися й розквітли, кому і які принесли дивіденди.

Людмила МЕНЖУЛІНА.

Київ.

Воно — своєрідний пароль, який означає: я дивлюся в цей бік, підтримайте!

Похоронна арифметика: якби не обручки...

РЕАЛІЇ

У Федоруків — горе. Померла Андрієва мати. І треба ж отакий збіг: сам Андрій за тиждень до того, коли мати вже заслабла, ногу зламав. Невдало стрибнув з кузова вантажівки. У лікарні загіпсували і сказали придбати милиці. Дружина Тетяна взялася за голову: де грошей взяти? Саме Настусю до школи спорядили, Мишка — до інституту. Все до копійки витрясли. На ліки матері випрошувала аванс у хазяїна магазину, в якому працює.

«Може, — запитала Тетяна в Андрія, — Панасович щось підкине?». Микола Панасович — Андріїв шеф.

Поїхала. Прийняв. На її прохання — вийняв гаманця: «Ось тобі сто гривень, ми там йому нарахували за кілька днів роботи. Решта, як поміч...». І додав: «Мені шкода, що так сталося. Але сам винний — спритнішим треба бути. Тільки роботи для нього у нас уже немає — на його місце іншого взяли».

Милиці придбала. Андрій на них так смішно, мов чапля, пересувався... А тут — із матір'ю. Тихо відійшла, мов заснула. Як оговталися, про поховання заговорили. Між собою домовилися на Таїровському цвинтарі поховати, де Тетянині батьки.

Почали дзвонити. «А у вас там є бронь чи місце в огорожі вже похованих родичів?» — запитання у відповідь. «Звідки? Не чекали ж». «Тоді нічого не вийде. Відкрите зараз тільки Західне кладовище — туди звертайтеся». А потім після паузи: «Втім, якщо дуже вже треба, під'їдьте, може, щось і знайдемо». Тетяна до начальства не дійшла — перехопив чолов'яга у спецівці: «Є проблеми?». Розповіла про горе, про дзвінок, обіцянку. «Все влаштуємо. Не безплатно, самі розумієте». «Скільки?» — «Тисячу». «Гривень чи доларів?» — навіщось запитала, хоча не мала ні тих, ні сих. «Гривень, гривень», — заспокоїв чолов'яга. Повернулася, побігла назад, до автобуса: «Західне — то Західне». Хоча цей цвинтар — бознаде за містом.

Тим часом Андрій зателефонував до кількох приватних похоронних фірм. Подав Тетяні аркушик з цифрами: труна — 200—300 гривень, дерев'яний хрест — 80—100, вінок — 30—60, автобус-катафалк — 150, носильники — 120, музики — 200, бальзамування — 250, копання могили — 150—170 гривень. Музику і бальзамування Андрій зі списку викреслив, Тетяна не заперечувала і ще додала свічечки, церковну атрибутику, молебень у храмі. Потім людей, які проведуть маму, пригостити треба. Такий звичай. У тисячу гривень не вкладешся.

— Де ж їх узяти, Тетяно?

Почали перебирати-обдзвонювати, у кого можна позичити. 300 гривень таки «нашкребли». А де решту взяти?

— Чому це ти до приватних фірм дзвонив? У місті є державний спецкомбінат, що теж надає ритуальні послуги, схаменулася Тетяна.

«Вийшли» на розцінки

■ ■ ■

Вартість життя постійно зростає, але попит на нього не падає.

Кетлін НОРРІС.

■

спецкомбінату. Заощадити можна понад 100 гривень. Тетяна побігла позичати до магазину: колеги-дівчата склалися по десяті, хазяїн ще 50 гривень доклав.

— Мабуть, Андрійку, треба тепер і тобі на роботу їхати. Не казала про розмову з Панасовичем.

Але Панасович, побачивши Андрія, аж скривився:

— З якої причини аж сюди на милицях?

Дізнавшися про горе, дехто з водіїв, вантажників поліз до кишені, Панасович простягнув 50 гривень.

Удома знову взялися за арифметику. Як не крути, а кілька сотень бракує. Тетяну осінило:

— Та ось вихід! — покрутила перед очима Андрія пальцем з обручкою. — Давай і свою, віднесу до ломбарду, а потім, як заробимо, назад викупимо. Чи тоді як на поховання допомогу отримаємо — чула, держава по 200 гривень на це виділяє...

Обхопив Андрій голову руками, застиг у мовчанні. З очима, повними сліз, зняв із пальця обручку, простягнув дружині...

Провели маму в останню путь по-християнському, як належить. Усе було не гірше, ніж у людей...

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Буде попит, а пропозиція не забариться

ПОСЛУГИ

Нині колишнє обласне управління побутового обслуговування населення у Дніпропетровську іменується управлінням платних послуг і нових форм господарювання. Але його начальник Олена Чайка каже, що це не остаточний варіант. Є думка назвати інакше.

Як на мене, то структуру на часі називати управлінням з відродження в регіоні сфери побутових послуг. Адже міські штаби цієї галузі збереглися тільки в обласному центрі і Кривому Розі. А років десять тому сфера побуту взагалі занепадала. Приватизація численних підприємств обернулася перепрофілюванням, а частіше закриттям. Особливо якщо попит на ці послуги нібито падав. Хоча Олена Чайка визнає — передусім самі побутовики виявилися не готові працювати в нових умовах.

У розмові з Оленою Дмитрівною пригадалося, як кілька років тому з колегами-журналістами довелося побувати в Павлограді. Одного з них несподівано підвів модний і зовсім новий, перший раз узутий черевик: підошва відпала. То поки знайшли майстерню термінового ремонту, взуття позачовгували зовсім.

— А я тільки вчора відвідала Павлоград, — посміхнулася Олена Дмитрівна. — І повернулася з обнадійливим настроєм...

Нині там відродився комплекс побутових послуг «Дніпровець», ательє з пошиву чоловічого та жіночого верхнього одягу, Центр санітарно-гігієнічного оздоровлення тощо. Послуги різні. Є поміж них і так звані елітні — такий собі додатковий сервіс для «вибраних». Та приватні підприємства й майстерні, ательє й салони, пункти, які приходять на зміну завмерлим державним, понад усе прагнуть заробити і залишитися на плаву.

— Зрештою, послуги розмежували за особливими ознаками, — пояснює Олена Чайка. — Окремо виділили високорентабельні і, з огляду на запити споживачів, популярні. Але є і спектр соціально значущих послуг, без яких не обійтися. Тим часом надавати їх економічно невигідно. Це

■ ■ ■

Про одну брудну лазню Діоген запитав: «А де митися тим, хто мився тут?»

■

стосується й ремонту взуття. Ми дійшли висновку: зацікавленості немає там, де не підтримують діяльність цих пунктів. Податківці та інші контролювальні органи не страшні, якщо місто хоче добра своїм землякам.

Приміром, у регіоні нині функціонують лише 24 лазні загального користування, а в 1990 році їх було 102. У Марганці та Синельниковому таких закладів, доступних пересічним громадянам, узагалі немає. Невже народ не миється? Водночас Нікополь, Орджонікідзе і Павлоград беруть приклад з обласного центру і відкривають сауни з різноманітними додатковими послугами. Та чи розв'яже це проблему?

Чималий попит мають послуги з ремонту вітчизняної радіотелеапаратури та побутової техніки. Не секрет, більшість наших співвітчизників користується холодильниками, пральними машинами, пилососами, які слугують понад десять років. Осередки гарантійного обслуговування іноземних фірм, котрі заполонили український ринок своєю технікою, людям зарадити не можуть.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровська область.

КОНСУЛЬТАЦІЯ ЮРИСТА

Вимагайте до себе поваги

Днями завітав до магазину, в якому поведінка нового продавця обурила. На моє прохання надати книгу скарг — відмова. Її мають надавати лише на мою вимогу чи є визначені випадки для її отримання?

Олег КИРИЛЮК.

Біла Церква Київської області.

Обов'язковим атрибутом будь-якого закладу торгівлі чи надання послуг є куточок покупця, в якому мають бути розміщенні для ознайомлення Правила проведення діяльності, витяг із Закону України «Про захист прав споживачів» у частині, що стосуються діяльності суб'єкта, копії свідоцтв про державну реєстрацію, сертифікатів відповідності на послуги, які підлягають обов'язковій сертифікації, а також копії торгових (спеціальних торгових) патентів, спеціальних дозволів (ліцензій) за видами послуг, що підлягають патентуванню або ліцензуванню, перелік категорій громадян, які мають пільги в обслуговуванні, а також обов'язково — книга заяв і пропозицій. Книга скарг та пропозицій має бути в торговому залі на видному та доступному місці у всіх підприємствах роздрібної торгівлі та громадського харчування. Надавати її мають за першою вимогою споживача, який заносить до неї свої скарги, пропозиції та відгуки про якість обслуговування, товарів, послуг.

Якщо ви вирішили залишити свої записи у книзі, працівники закладу торгівлі (послуг) не мають права вимагати у вас пред'явлення будь-яких документів або пояснення причин, з яких ви хочете внести запис. Про результати розгляду заяви робиться відмітка в книзі скарг та пропозицій, а також повідомляється в тижневий термін скаржнику (якщо хочете одержати відповідь, не забудьте вказати адресу). Відмова у наданні книги та її відсутність є порушенням правил торгового обслуговування.

Наталя ГЕЛЕТКО.

Друга квартира — інші тарифи

Нещодавно зазнало змін розпорядження Київської міської державної адміністрації «Про встановлення розмірів квартирної плати та плати (для приватних квартир) за утримання будинків і прибудинкових територій в м. Києві». Хоча ще з 2000 року було встановлено, що розрахунки за квартирну плату та плату (для приватних квартир) за утримання будинків і прибудинкових територій з квартиронаймачем або власником квартири, який має у власності не одну квартиру, здійснюватимуться за середньою фактичною собівартістю послуг житлових організацій, питання залишаються.

Певна логіка у цьому, звісно, є. Справді, якщо ви змогли придбати дві квартири, то, мабуть, неважко знайти гроші на їх оплату, навіть якщо за одну з них доведеться платити більше. Можливо, це справедливо, але якщо стосується тих, хто купив квартиру. Інше питання — чи буде справедливо це для сімей, які з останніх сил оплачують свою квартиру і отримали ще одну, наприклад, у спадок.

Ще цікавіше стає, коли згадати, що більшість наших квартир приватизовано, і приватизовано не однією особою, а членами сім'ї, з яких кожен має свою частку. З часом діти виростають і починають шукати інше житло, але частка приватизованої квартири, що належить, до речі, на праві власності, залишається. Навряд чи у батьків, які на цей час уже пенсіонери, є можливість оплачувати розрахунки зі збільшеною держадміністрацією квартплатою, якщо діти зареєстровані за іншою адресою. Реєструватися за місцем проживання батьків, а за власну квартиру платити за фактичною собівартістю — також не вихід для дітей. Відмовитися від права власності навіть на частку квартири погодиться не кожен, як і платити за свою у збільшеному розмірі. Хоча сподіваюся, що ми помиляємося, і ця ситуація не матиме жодного стосунку до розпорядження.

Друге, що цікавить, — про яку власність на квартири (будинки) йдеться — у Києві чи взагалі у будь-якому місті. Якщо в Києві, то зрозуміло. Але якщо йдеться і про квартири в інших містах, то це вже, погодьтеся, скидається на дискримінацію мешканців інших міст порівняно з киянами. Адже здебільшого залишити рідне місто спонукає відсутність роботи та пошуки кращого життя в столиці, яка раптом стала вже негостинною. І навряд чи повинні розплачуватися мешканці інших міст за прорахунки влади й економічну ситуацію, що змушує їхати до столиці.

Заслуговує на увагу й таке формулювання: «розрахунки... з квартиронаймачем або власником квартири, що має у власності одну або більше квартир.., проводити за середньою фактичною собівартістю».

Якщо я квартиронаймач, то мати квартиру, що наймаю, у власності аж ніяк не можу. Звичайно, можу водночас бути власником ще однієї квартири, але аж ніяк не квартиронаймачем, що має у власності одну або більше квартир. Можна читати пункт і інакше. Розрахунки за середньою фактичною собівартістю здійснюються з усіма квартиронаймачами і з усіма власниками, які мають у власності одну або більше квартир. Звісно, можна здогадуватися, що мали на увазі автори розпорядження, але якщо читати так, як написано, то бути квартиронаймачем аж ніяк не вигідно.

Цікавість — не дуже добра риса, але хочеться знати, чи враховувався під час приймання такого рішення розмір заборгованості у квартплаті та списки боржників, що дедалі частіше вивішують на стінах наших під'їздів. І де гарантія, що після збільшення розміру оплати за другу, третю, четверту квартири розмір заборгованості не зросте та не почастішають попередження про майбутнє відключення, наприклад, гарячої води у зв'язку з тим, що доволі велика кількість мешканців будинку чи під'їзду — злісні неплатники.

Варто сказати, що зазвичай не платять за квартиру забезпечені громадяни, а решта витрачає більшу частину своєї зарплати чи пенсії передусім саме на квартплату та комунальні платежі. Чи не доцільніше було б знайти інші важелі для неплатників, ніж збільшувати розмір оплати для поповнення бюджету міста?

Хоча якщо абстрагуватися від людських доль, принциповий підхід адміністрації до власників цілком слушний. Адже ні для кого не секрет, що зазвичай з другої-третьої квартири власники отримують дохід, який переважно не оподатковується. А інтереси держави (читай — міста Києва) — понад усе.

Хелена БЕСПАЛЬ.

Нев'янучий «Каштан»

От і осінь настала. І аж до весни, коли знову на повну силу заквітнуть каштани — символ нашого міста, нерукотворна краса його бульварів і схилів залишиться хіба що у пам'яті мешканців і гостей столиці.

Але є краса рукотворна, а отже — нев'януча. Вже не знаю, хто саме швейній фабриці, що на проспекті Перемоги, надав ім'я — символ Києва, яке багато до чого зобов'язує, тільки різнобарв'я чоловічих сорочок на прилавках столичних магазинів із суцвіттям каштану на упаковці особисто мені нагадує буяння палітри весняних барв.

Про якість, як, утім, і про ціну, годі й говорити. Пригадую, мій приятель, любитель білих сорочок, зібравшись на силі, купив за шалені гроші (150 доларів США!) сорочку від Діора. І після першого прання довелося її викинути. Відтоді він носить білі сорочки тільки від «Каштану». За ціною від 22 до 45 гривень.

Сьогодні це підприємство — акціонерне товариство закритого типу. Кожний із п'ятисот киян, які тут працюють, плюс пенсіонери, — то його співвласники. А справи фірми — яскраве свідчення того, що поняття «народний капіталізм» аж ніяк не казки, не марні вигадки теоретиків від економіки.

Єдність і згуртованість колективу дали йому змогу успішно пережити непевні часи початку ринкових реформ. Останні три роки «Каштан» і за валом, і у натуральних показниках нарощує виробництво на 24—25 відсотків. Середня зарплата давно перетнула позначку у 500 гривень. До того ж сплачують її регулярно. Нема у фірми і боргів перед державою. У реконструкцію й технологічне переобладнання тут щороку вкладають до 1 мільйона гривень. А це — гарантія високої конкурентоспроможності продукції.

Однак, як у нас повелося, на підприємство, котре блискуче працює в ринкових умовах, знаходяться бажаючі, як кажуть у народі, прихватизувати. От і на працівників «Каштану» сьогодні напосілася якась «Селянська інвестиційна компанія «Синком», прописана на Бессарабській площі в столиці, з пропозицією продати свої акції за підхожу ціну.

До честі робітників-співвласників «Каштану» ще жодна акція не пішла на сторону. Хотілося б думати, що це — свідчення того, що так званий «пересічний українець» став економічно грамотнішим. А значить, часи знавіснілих «прихватизаторів» відходять у минуле. Дай Боже, щоб якнайшвидше й назавжди.

Ігор НАУМЕНКО.

Київ.

Фото Олександра КОВАЛЕНКА.

Балансовий звіт ВАТ "Корал-Банк" м. Київ на 01.10.2002р.

(тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	01.10.2002р	01.01.2002р
	АКТИВИ		
1.	Кошти та залишки в НБУ	79	992
2.	Казначейські та інші цінні папери, що рефінансуються НБУ та цінні папери, емітовані НБУ	0	0
3.	Кошти в інших банках	2010	4512
4.	Цінні папери на продаж	0	0
5.	Кредити та заборгованість клієнтів	15834	18325
6.	Інвестиційні цінні папери	0	0
7.	Довгострокові інвестиції до асоційованих компаній і дочірніх установ	0	0
8.	Основні засоби та нематеріальні активи	4225	2997
9.	Чисті нереалізовані доходи від похідних фінансових інструментів	0	0
10.	Нараховані доходи до отримання	564	155
11.	Інші активи	194	347
12.	**Усього активів**	**22905**	**27328**
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ		
13.	Кошти банків	3340	5500
14.	Кошти клієнтів	1969	4060
15.	Інші депозити	0	0
16.	Боргові цінні папери емітовані банком	0	0
17.	Чисті нереалізовані витрати від похідних фінансових інструментів	0	0
18.	Нараховані витрати до сплати	45	13
19.	Інші зобов'язання	889	955
20.	**Усього зобов'язань**	**6243**	**10528**
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ		
21.	Статутний капітал	11259	11259
22.	Капіталізовані дивіденди	0	0
23.	Акції, викуплені в акціонерів	0	0
24.	5900	0	0
25.	6-7 кл.	-1342	206
26.	Емісійні різниці	0	0
27.	Резерви	537	331
28.	Результати переоцінки	567	567
29.	Нерозподілений прибуток у тому числі,	5641	4437
30.	Сума переоцінки при вибутті необоротних активів	0	0
31.	**Усього власного капіталу**	**16662**	**16800**
32.	**Усього пасивів**	**22905**	**27328**

Голова правління — **Яківчук О.Є.**
Головний бухгалтер — **Цилюрик О.І.**

Звіт про прибутки та збитки ВАТ "Корал-Банк" м. Київ на 01.10.2002р.

Символ	Стаття доходів	тис.грн. Усього
	Доходи	**3395**
60	Процентні доходи	3068
601	Процентні доходи за коштами, розміщеними в інших банках	85
602	Процентні доходи за кредитами суб'єктам господарської діяльності	2924
604	Процентні доходи за кредитам фізичним особам	56
605	Процентні доходи за цінними паперами	3
61	Комісійні доходи	157
611	Комісійні доходи за операціями з клієнтами	157
62	Результати від торгівельних операцій	4
63	Інші банківські операційні доходи	5
639	Інші банківські операційні доходи	5
64	Інші небанківські операційні доходи	161
649	Інші небанківські операційні доходи	161
68	Непередбачені доходи	
	Витрати	**4737**
70	Процентні витрати	473
701	Процентні витрати за коштами, отриманими від інших банків	321
702	Процентні витрати за коштами до запитання суб'єктів господарської діяльності	120
704	Процентні витрати за коштами фізичних осіб	14
709	Інші процентні витрати	18
71	Комісійні витрати	2
710	Комісійні витрати	2
73	Інші банківські операційні витрати	729
739	Інші банківські операційні витрати	729
7397	Штрафи, пені, що сплачені за банк.операціями	18
74	Інші небанківські операційні витрати	1511
740	Витрати на утримання персоналу	455
7400	Основна і додаткова заробітна плата	396
7401	Внески на державне соціальне страхування	56
74011	з них: збір на соц.страхув. на випадок безробіття	3
741	Сплата податків та інших обов'язкових платежів крім податку на прибуток	16
7410	Податок на додану вартість	1
7419	Сплата інших податків та обов'язкових платежів крім податку на прибуток	15
742	Витрати на утримання основних засобів та нематеріальних активів	290
7420	Витрати на утримання власних основних засобів та нематеріальних активів	1
7423	Амортизація	289
743	Інші експлуатаційні та господарські витрати	183
744	Витрати на телекомунікації	48
745	Супутні небанківські операційні витрати	5
749	Інші небанківські операційні витрати	515
7497	Штрафи, пені, що сплачені за госп.операціями	0
77	Відрахування в резерви та списання безнадійних активів	1951
770	Відрахування в резерві під заборгованості інших банків	954
772	Відрахування в резерв під сумнівну	997
	Прибуток (збиток) до сплати податку	(1272)
79	Податок на прибуток	70
	Чистий прибуток (збиток)	**(1342)**

Голова правління — **Яківчук О.Є.**
Головний бухгалтер — **Цилюрик О.І.**

До уваги акціонерів ВАТ «Страхова компанія «Універсальна»

Згідно зі ст.43 Закону України «Про господарські товариства» на пропозицію акціонера, що володіє більш як 10 відсотками голосів, порядок денний загальних зборів акціонерів ВАТ «Страхова компанія «Універсальна», що відбудуться 19 жовтня 2002 року об 11 годині за адресою: м. Львів, вул. Ак. Єфремова,32а, доповнено наступними питаннями:
— Про проведення процедури деномінації акцій.

Телефон для довідок (0322) 98-97-77.
Рада директорів

Відділення Державного казначейства у Шевченківському районі м. Києва оголошує проведення конкурсу на заміщення вакантних посад:

■ **Головного казначея відділу обліку лімітів видатків та контролю за виконанням кошторису.**

У конкурсі можуть брати участь фахівці з вищою освітою за спеціальністю бухгалтера або економіста.
Документи, що пред'являються, надсилаються за адресою: 04112, м. Київ, вул. Олени Теліги, 9, загальний відділ.
Довідки за телефоном: (044) 455-60-02.

Господарський суд Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1-А) порушив справу Б26/8/02 про банкрутство відкритого акціонерного товариства «Дніпропетровський силікатний завод» (49079, м. Дніпропетровськ, вул. Байкальська, 1) код ЄДРПОУ 00290400, р/р № 2602113265001, р/р 2600211326500l, р/р 2600711326505l в Індустріальному відділенні КБ «Приватбанк», МФО 305299. Розпорядником майна призначений Коледа Ігор Володимирович, 49000, м. Дніпропетровськ, вул. Комсомольська, 30/16, ліцензія сер. АА № 048000, тел. (0562) 32-06-26.
Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом 30 діб з дня публікації.

Постановою Господарського суду Івано-Франківської області від 30.09.2002 р. по справі № Б-2/126 визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру наступного підприємства — ТзОВ «Адоніс ЛтД» (76010, м. Івано-Франківськ, вул. Бориславська, 29, код ЄДРПОУ 13662642).
Ліквідатором призначено Лотоцького С. В. ліцензія № АА 047835 від 17.10.2001 року.
Додаткова інформація за тел. 55-27-02.

Господарський суд Харківської обл. (Держпром, 8-й під. пл. Свободи, 5, м. Харків, 61022) постановою від 23.09.2002 р. по справі № 24/13-02 визнав банкрутом та відкрив ліквідаційну процедуру стосовно ТОВ «Пивной альянс», ЄДРПОУ 30669099 (перехрестя вул. 1 Травня, 168 та пров. Ілліча, 1, м. Дергачі, Харківська обл.).
Ліквідатор Оробінський С. П. (ліц. № 047957 від 19.10.2001 р., м. Харків, вул. Метробудівників, 40, кв. 311).

Господарським судом Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема,157) визнано банкрутом і відкрита ліквідаційна процедура щодо АТЗТ «Селидівський завод продтоварів», постанова від 24.09.2002 р., справа № 32/95 Б, код ЄДРПОУ 00375869, юридична адреса 85400, Донецька обл., м. Селидове, вул. Красноармійська,154, р/р 260051802953 у Селидівському відділенні ДОФ АК УСБ ТОБО № 180, МФО 334011.
Ліквідатором призначений Лесніков Є. Є., 85483, Донецька обл. м. Новогродівка, ул. О. Кошового,37/19, тел.8 (06237) 3-41-27, ліцензія № 249555.

В об'яві надрукованій в газеті «Голос України» № 185 (2936) від 9.10.02 р. про банкрутство ТОВ «Виробничо-переробне підприємство «Остер-Агро» прізвище арбітражного керуючого слід читати: Хорунженко Олександр Юрійович і далі за текстом.

АКЦІОНЕРНИЙ БАНК «СТОЛИЧНИЙ»

СТОЛИЧНИЙ

02160, м. Київ, пр. Возз'єднання, 15, т/ф:(044)5502000, МФО 322733

Зведений балансовий звіт АБ "Столичний" на 01 жовтня 2002 року (тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	01.10.2002
	АКТИВИ	
1	Грошові кошти	127
2	Кошти та залишки в НБУ	222
3	Депозити та кредити в інших банках	1500
4	Резерв під заборгованість інших банків	-
5	Цінні папери на інвестиції	1499
6	Резерв під знецінення цінних паперів на інвестиції	-112
7	Кредити та фінансовий лізинг (оренда), які надані клієнтам	18270
8	Резерв під кредити та фінансовий лізинг (оренда), які надані клієнтам	-715
9	Основні засоби та нематеріальні активи	677
10	Знос основних засобів та нематеріальних активів	-254
11	Нараховані доходи до отримання	2890
12	Резерви під сумнівну заборгованість по нарахованим доходам	-
13	Інші активи	108
14	**Усього активів**	**24212**
	ЗОБОВ'ЯЗАННЯ	
15	Депозити та кредити банків у т.ч. кредити, отримані від НБУ	1500
16	Кошти клієнтів	3575
17	Субординована заборгованість	3293
18	Нараховані витрати	5
19	Інші пасиви	48
20	**Усього зобов'язань**	**8421**
	ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ	
21	Статутний капітал	13635
22	Зареєстрований статутний капітал	13635
23	Результат минулих років	1375
24	Загальні резерви	283
25	Результат поточного року	498
26	**Усього власного капіталу**	**15791**
27	**Сукупні зобов'язання і капітал**	**24212**
	Активи - пасиви (має бути 0)	**0**

Звіт про прибутки та збитки АБ "Столичний" на 01 жовтня 2002 року (тис.грн.)

Рядок	Найменування статті	01.10.2002
1	**Доходи**	**3352**
2	Процентні доходи	3207
3	Комісійні доходи	103
4	Інші операційні доходи	42
5	**Витрати**	**2854**
6	Процентні витрати	779
7	Комісійні витрати	1012
8	Інші банківські операційні витрати	393
9	Інші небанківські операційні витрати	513
10	Відрахування в резерви	45
11	Прибуток до оподаткування	610
12	Податок на прибуток	112

Голова Правління — **А.Ю. Куфтарков**
Головний бухгалтер — **О.В. Бреус**

Общество с ограниченной ответственностью «Донбасс-Сервис», г. Стаханов, Луганская обл., ул. Войкова,1 сообщает об уменьшении уставного фонда с 209809, 22 гривен до 203309,22 гривен.

Постановою господарського суду Дніпропетровської області (49600, м. Дніпропетровськ, вул. Куйбишева, 1а) від 08.01.2002 р. по справі № Б24/278/01 СВК «Надеждівка» (Криворізький район, с. Надеждівка, р/р 260002010 у Криворізькій філії АППБ «Аваль», МФО 306748, код ЄДРПОУ 00848026) визнано банкрутом, відкрито ліквідаційну процедуру згідно ст. 52 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом».
16.09.2002 р. господарський суд Дніпропетровської області ухвалив припинити ліквідаційну процедуру СВК «Надеждівка» за нормами ст. 52 Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом», перейти до загальних процедур банкрутства, передбачених розділом 3 «Ліквідаційна процедуру» цього закону.
Ліквідатором призначена Міхайліді Тетяна Володимирівна, ліцензія арбітражного керуючого № 249940.

Ликвидационная комиссия ВАТ «Знаменская мебельная фабрика»

(Кировоградская обл., Знаменский р-н, с. Богдановака) реализует целостный имущественный комплекс:
1. Лесопильный цех по переработке круглого леса на пиломатериалы, мощность до
1 тыс. куб. м в месяц при работе в одну смену;
2. Цех по переработке пиломатериалов на ЧМЗ, мощность — 9 куб. м в смену;
3. Цех по выпуску мебели (из натурального дерева, корпусная и т. д.).
А также имеет подъездные ж/д пути, вместимостью на территории фабрики до 30 вагонов.
Стоимость комплекса — 460 тыс. грн. с НДС.

Контактные тел.:
8-(050) 595-99-97, 8-(044) 512-56-77.
www.a-k.kiev.ua

АКЦІОНЕРНИЙ ПОШТОВО-ПЕНСІЙНИЙ БАНК "АВАЛЬ"

Повідомляє про проведення Загальних Зборів акціонерів банку, які відбудуться 29 листопада 2002 р. о 12.00 годині за адресою: місто Рівне, вул. С.Петлюри, 35 в приміщенні Залу засідань Рівненського обласного філіалу АППБ "Аваль".

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. **Про затвердження результатів підписки на акції АППБ "Аваль" вісімнадцятої емісії.**
2. **Про зміни та доповнення до Статуту АППБ "Аваль".**
3. **Про зміни у складі Спостережної Ради АППБ "Аваль".**

Реєстрацію учасників Загальних Зборів акціонерів АППБ "Аваль" буде проводити незалежний реєстратор ТОВ "Аваль-реєстратор" з 10.00 годин до 11.30 годин 29 листопада 2002 року в приміщенні фойє Залу засідань Рівненського обласного філіалу АППБ "Аваль" за адресою: місто Рівне, вул. С. Петлюри, 35.

При здійсненні процедури реєстрації учасників Загальних Зборів, кожний акціонер повинен при собі мати документи (паспорт), що посвідчують особу. Для довіреної особи (представника) акціонера, додатково до цього — довіреність на право представляти інтереси акціонера (акціонерів) на Загальних Зборах акціонерів АППБ "Аваль".

Звертаємо Вашу увагу на те, що з 01.09.2002 року втратив чинність паспорт старого зразку.

У Загальних зборах ***мають право*** брати участь усі акціонери, незалежно від кількості та класу акцій, власниками яких вони є. ***Акціонер*** також ***має право***, за власним бажанням, ***не брати участь*** у Загальних Зборах аціонерів. Якщо акціонер, з будь-яких причин, не зможе взяти участь у Загальних Зборах акціонерів, він буде мати можливість ознайомитись з рішеннями, які будуть прийняті на Загальних Зборах, звернувшись, після проведення Загальних Зборів, в будь-яке відділення АППБ "Аваль".

Правління АППБ "Аваль".

Чому повторюємо помилки? Мабуть, книжок не читаємо...

— вважає директор Львівського державного видавництва «Каменяр» Дмитро Сапіга

Із досьє «ГУ»

Видавництво «Каменяр» розпочинає літочислення з осені 1939 року . Серед його перших видань — книги Ірини Вільде, Степана Тудора. 1964 року львівське видавництво перетворено на республіканське, яке видавало книжки письменників західного регіону. Помітним явищем у книговидавничому процесі було і є видання історичного роману. Серед авторів — Володимир Гжицький, Роман Іваничук, Роман Федорів. «Каменяр» бере участь у випуску художньої літератури серії «Шкільна бібліотека». У рамках державної програми випуску літератури мовами національних меншин України видає також книжки польською мовою. Низку видань було відзначено на всеукраїнських конкурсах за успішне художнє і технічне оформлення та поліграфічне виконання. «Каменяр» підтримує творчість молодих. 1994 року видавництво зініціювало літературну премію імені Б.І. Антонича і разом із книжковою фабрикою «Атлас» та іншими організаціями стало її засновником. Уже шість років серед молодих поетів успішно проходить конкурс на здобуття цієї премії. Цьогорічних лауреатів вітатимуть у Палаці мистецтв 18 жовтня.

— Дмитре Івановичу, очевидно, назва «Каменяр» спонукає: «лупайте сю скалу...» Що є «скалою» для вас — у контексті нинішніх проблем книговидання? Як ви почуваєте себе у вирі новостворених видавництв? Ми як читачі зауважили, що книжки «Каменяра» — серйозні, а не модні.

— Є й модні. Вважаю, що «Бесіди з Т. Г. Масариком» Карела Чапека — для всіх. Я сам готував її до друку — і мороз по тілу: чому ми знову й знову повторюємо одні й ті ж помилки? Їх стільки було в історії! А поруч — прекрасний досвід: бери і вчися. Мабуть, книжок не читаємо. Звичайно, назва зобов'язує: серед видань художньої літератури на чільному місці — твори видатного українського письменника Івана Франка. Неодноразово видавали його повісті, оповідання, казки та поезії, спогади про нього і дослідження його творчості. Видавництво познайомило читачів також із літературною спадщиною багатьох соратників і послідовників Івана Франка: Наталі Кобринської, Уляни Кравченко, Михайла Павлика, а також «закритих» у радянські часи письменників Андрія Чайковського, Юліана Опільського, Богдана Лепкого та інших. Наше видавництво — універсальне, розраховане на масового читача: випускаємо все, крім технічної літератури.

Чомусь вважається, що самопочуття у державних видавництв краще, ніж у приватних. Ось читаю в недавньому числі «Книжкового клубу»: «розжиріли державні видавництва...» Ми хоч і державні, але — на повному госпрозрахунку, на самофінансуванні. Зрештою, так було і в радянські часи, коли в Україні налічувалося всього близько 30 видавництв.

— Часто запитують: де можна придбати Шевченка? Розкішне видання за 70 гривень не кожному доступне.

— У нас достатньо видань і за 13 чи 8 гривень, а то й дешевших. Проблема в тім, щоб вони дійшли до покупця. Ми все ж дивимося на книжку як на товар: видання мають бути прибуткові. Я не сприймаю тези про те, що українська книжка гине. Якби так було, загинули б і видавництва. Основною проблемою нині є відсутність нормальної книготоргівлі. У 1993 році книготорговельні структури приватизували і... знищили. Тепер треба думати, як відновити книгарні хоча б у більших містах.

— Раніше книжкові магазини були в кожному райцентрі, а то й селі, тепер справді зникають. На недавньому книжковому форумі у Львові йшлося про те, що книгорозповсюдження випало з програми державної підтримки...

— Ось нещодавно з'явився книжковий магазин у Горохові Волинської області. Свого часу ми зупинилися там під час одної з поїздок, щоб випити кави, і принагідно поцікавилися, хто в місті керує торгівлею. Познайомилися з енергійною панею Марією Луговською, яка очолює міське споживче товариство, запросили її до співпраці. Завезли туди майже 500 назв книжок, і одразу близько 50 покупців стали в чергу. Люди зголодніли за книжкою, адже в радіусі 150 кілометрів — жодної книгарні! Але це — не вихід. Ми можемо відкрити книгарню, іншим — не під силу та й не потрібно. Можливо, варто мобілізувати зусилля всіх книговидавців, незалежно від форм власності, і створити свою книготорговельну мережу.

— Де ще можна придбати ваші книжки?

— У Києві, Одесі, Донецьку, Луцьку, Рівному... Маємо службу «Книга — поштою». Нас закидали проханнями вислати присвячену народній медицині книжку «Дивосил» Івана Просяника, автора з-під Батурина. У багатьох листах була приписка: «за умови, що книжка — недорога». Комерція є комерція, і нам, буває, нав'язують дорогу книжку. Всякі видання мають право на існування. Я й сам — уже не як видавець, а покупець — придбав книжку рецептів, що коштувала близько 50 гривень. Приношу додому, а дружина каже: «Дарма витратив гроші, хтозна, чи зможу щось корисне звідти взяти». Там — близько 100 рецептів, а в книжках Дарії Цвек, які ми видаємо, буває до півтори тисячі і коштують вони значно дешевше.

— Отже, ми з вами зачепили питання рейтингу книжки. Видавці, бува, ревно ставляться до так званих рейтингових замірів, вважають їх несправедливими. Зокрема і на цьому форумі в кулуарах довелося почути докори на адресу журі...

— Моє ставлення до оцінок таке: члени журі часто просто не знають, що робиться в книжковій Україні. Можна звести літературний процес до трьох-чотирьох імен, але ми вже це проходили. Я дивлюся на об'єктивні дані: скільки продано книжок. Якби ті, що визначають рейтинг, вказували в дужках усі показники, все виглядало б інакше. Суб'єктивні рейтинги — на догоду комусь — я сприймаю з усмішкою. Книжковий форум у Львові перетворився на виставку-ярмарок. А нам, видавцям, хотілось би «розбору польотів», щоб можна було визначитися з тенденцією: куди врешті йде українська книжка? Росіяни ж зуміли організуватися. На одній із нарад Іван Чиж, голова Держкомінформу, сказав, що торік сім мільйонів гривень, виділених урядом на книговидання, було повернуто до Мінфіну, бо чиновники не знайшли їм застосування. Ми, державне видавництво, ще ні копійки не отримали. Щось подібне відбувається і цього року. Ми, як державне видавництво, на державну програму випуску літератури поточного року ще ні копійки не отримали. Чому? Кажуть, не затверджене якесь положення. Нема слів...

— Тривалий час точаться розмови про податкові пільги у книговиданні...

— Є певні пільги, але практично нічого не змінилося. Коли ПДВ із продажу відмінили, ціна на книжку чомусь не впала. Зросла кількість випущених назв книжок. Але не завдяки пільгам, а тому, що з'явилося більше суб'єктів видавничої діяльності. А сумарна кількість примірників залишається такою ж, як у попередні роки: 0,3—0,4 книжки на душу населення. Приклад. Ми співпрацювали з одною фірмою, яка постачала подарункові видання. Звернув якось увагу, що поставлені нами книжки продають із 200—300-відсотковою націнкою. Пройшовся центром, питаю: чому так дорого? Такі ціни, —відповідають мені. І лише в «Українській книгарні» і «Глобусі» реалізовували ці книжки із 20—30-відсотковою націнкою. Але ж не будеш увесь час ходити по книгарнях!

Ще один приклад. Ми видали «Нариси з історії визвольних змагань 1917-1918 рр.» Оскільки добродій із Канади Бондарчук профінансував видання, нам хотілося, щоб книжка дійшла до того, хто зацікавиться нею, і ми продавали її по 2—2,50 грн. А в Києві сам бачив її за ціною... 17 гривень. У Харкові, на виставці «Українська книга і преса», запропонував укласти угоду. Чую у відповідь: не купують ваших книжок. Я був шокований, бо в нашій експозиції не було жодної книжки, якою б не зацікавилися місцеві читачі. Вони підходили до мене, розпитували. Пропоную знов угоду і... чую у відповідь те саме.

Багато в Україні мовиться про становище з українською книжкою. Багато хто нібито прагне допомагати їй — на різних рівнях. Але віз донині на тому ж місці, де зупинився десять літ тому. Свого часу наслухався звитяжних програм і від Зиновія Кулика, і від Івана Драча... Здавалося, що Україну заполонить книжкове море. Однак здебільшого маємо суховій. Дай Боже, щоб нинішньому керівництву Держкомінформу, зокрема його голові Іванові Чижеві, вдалося втілити в життя свої наміри, щоб вони не засохли на пні, а перетворилися на розкішне дерево з рясними плодами-книгами.

На форумі видавців були представлені цікаві видання, але це ще так далеко від потреби, яку так добре засвідчували довжелезні черги спраглих книжкових скарбів у львівському Палаці мистецтв. І хотілось би сподіватися, що саме тут, з метою задоволення потреб читачів, зійдуться інтереси і видавців, і книготоргівців, і влади, яка нарешті зрозуміє роль книги у творенні нової Української держави.

Розмову вели
Оксана ТЕЛЕНЧІ,
Сергій ЛАВРЕНЮК.

Львів.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Сходинки Оксани Пекун

ТВОРЧА ОСОБИСТІСТЬ

Із досьє. Родом із Тернополя. У дитинстві, ще в школі, солірувала в хоровій студії «Зоринка». За фахом —учитель молодших класів і музики. Стаж роботи в школі — 1 рік. На сцені — 10 років. Як естрадна співачка Оксана почала себе пробувати в ансамблі тернопільського педінституту «Молодість».

Сходинка перша

Школярку Оксану Пекун знав весь Тернопіль. Бо, як зізналася сама співачка, «жодний концерт художньої самодіяльності в місті без мене не обходився».

Минав час. І щоб заявити про себе на професіональній сцені, Оксані порадили виходити на всілякі фестивалі, конкурси тощо. На перших оглядинах 1991 року в Запоріжжі на «Червоній Руті» Оксана провалилася. Вона відкривала перший день фестивалю. Вийшла на сцену, а в журі сидить одна людина. Решта, мабуть, ще не прокинулися. Так Оксану Пекун на тій «Руті» ніхто з вершителів доль і не побачив. Тоді її проспали.

Сходинка друга

Після цього від виконавиці-початківцю відмовився композитор, з яким вона тоді працювала, сказавши, що з неї нічого не вийде. Це підстьобнуло скорпіоншу (за гороскопом) Оксану, і вона сама почала добирати репертуар. І вийшла в люди...

В 1993 та 1995 роках Пекун — лауреат конкурсу імені Івасюка. На «Романсах Славутича» Оксана отримує першу премію і компліменти від Миколи Сліченка, який визнав її головною романсисткою України. Незабаром хіти «Кав'ярня кохання» та «Не залишай» принесли Пекун популярність. 1995-го вона стала дипломанткою «Слов'янського базару». Тоді Оксана, за її словами, подолала першу сходинку своєї драбини до Парнасу. Як співачка-початківець вона відбулася.

Перила

Одного разу, пригадує моя співрозмовниця, Надія Шестак сказала: «Оксано, не завжди важливо показувати свій голос у піснях. Треба показувати душу, треба співати пісні, які були б цікаві народу».

На першій сходинці своєї професіональної драбини в репертуарі Пекун були переважно драматичні, пафосні пісні про Україну. Що ж, час вимагав... А потім співачка вирішила виконувати любовну лірику. 1996 року вийшов її перший альбом «Кав'ярня кохання». 1998 року Оксана переїхала до Києва. За чотири роки тричі об'їздила з концертами всю Україну. Дала понад 250 концертів.

Торік вийшов другий альбом Пекун під назвою «Відлітаю, прощавай», музику до якого написав київський композитор Олег Макаревич, вірші Олени Лайко. Оксана називає цю співпрацю новою сходинкою у своїй творчості.

Килимова доріжка

А 31 жовтня в ПК «Україна» Пекун підніметься ще на одну сходинку своєї кар'єри. Співачка дасть сольний концерт. І це буде не творчий звіт, а сучасне обличчя її професіоналізму.

Весільних генералів на концерті не буде. Оксана працює із шоу-балетом «Дельс'арт» і її можна буде побачити в чотирьох образах: класичному, розкутому, жінки-вамп і «нашому». Співачка зізналася, що комфортно почувається в «нашому» образі. Однак, що він собою являє, можна буде побачити лише на концерті. Пекун не хоче відставати від музичної моди і на своєму сольнику заспіває дуетом із Петром Чорним та з початківцем Любомиром Чермаком.

Ольга ВАУЛІНА.

ВИСТАВКИ

«Недовіра то є зле...»

Київська галерея «Ірена» проводить з 19 вересня по 23 жовтня низку виставок у рамках проекту «Галерея «Молодий митець». Семеро випускників і студентів Національної Академії образотворчого мистецтва та архітектури представляють свої графічні, живописні, скульптурні роботи.

Дехто з них, як Олег Луньов та Іван Семесюк-Данішевський, вже встигли раніше провести персональні виставки. Найстарший, Костянтин Чекін (з 1999 р. він головний художник столичного Театру на Липках (ТЮГ), навіть отримав «Золоту пектораль» у номінації «Вистава для дітей». Сніжана Галушкевич, Марина Ольхова, Надія Онищенко, Андрій Сидоренко поки що маловідомі, але від того не менш обдаровані.

Іван Семесюк-Данішевський записав у кутку свого малюнка віршик, схожий на дитячу лічилку чи замовляння:

Золоті смугасті звірі,
Вірте мені, я ж бо вірю,
Недовіра то є зле.
Хто з вас мене повезе...

Ланцюжки римованих слів, де літери нагадують старовинну абетку, вплітаються у фактуру всієї Іванової картини, створюючи єдине ціле. Настрій кожної з композицій виставки особливий. Біль, ніжність, ледь помітна насмішкуватість... От чого точно не було в роботах молодих авторів — то це озлобленості.

Оксана ЧИСТА.

Мал. Івана СЕМЕСЮКА-ДАНІШЕВСЬКОГО.

Донецька «терористка» співає про любов

БУДИНОК КУЛЬТУРИ

Минулої суботи донецький аеропорт було окуповано. Довелося навіть відсунути в часі прибуття бакинського рейсу. В ролі «терористки» виступала нова зірка донбаської естради із загадковими ініціалами S. D.

Інтригували нас довго. Спочатку кліпом на Першому національному, потім іменем виконавиці та її батьками. Про своє особисте життя дівчина розповідати відмовилася. На прес-конференції з приводу запуску першого сольного альбому під назвою «Тільки любов» винуватиця урочистостей (на які запросили й київську пресу) зізналася, що навчається в одинадцятому класі. Причому йде на золоту медаль. Співає дівчина із загадковими ініціалами, за словами її продюсера Олександра Сірого, під його чуйним керівництвом з 14 років. Олександр побачив майбутню протеже на святковому вечорі в одному з банків. Як він зізнався, його вразила юна леді, яка вискочила з залу і почала співати і танцювати босоніж з виступаючим там циганським хором.

Більше, власне, жодних «зіркових» подробиць нам повідомлено не було. Інтрига — велика сила в шоу-бізнесі, після грошей, звичайно.

Того вечора місцевий аеропорт було поділено на дві частини: на першому поверсі під величезними моніторами тривала молодіжна дискотека, а на другому, очевидно, в залі очікувань — S. D. презентувала свою шоу-програму з чудовим світлом та балетом. За зовнішнім іміджем донецька поп-діва дуже нагадувала Алсу: худорлява статура, чорне довге волосся. Чи зможе одинадцятикласниця з Донецька і ті, хто їй допомагає на нелегкому творчому шляху, здобути таку популярність, як Алсу, покаже час. Але вже нині відчувається розмах. Аеропорт звільнили далеко після опівночі.

Ольга ВІТЕР.

ДИКТАТУРА МОДИ

Калейдоскоп емоцій та ідей

Рівно тиждень тривали покази осінньо-зимових колекцій українських дизайнерів — «Сезони моди». Шість вечорів гості, журналісти і модельєри жили в напруженій круговерті: тільки-но завершено дефіле, розпочиналася прес-конференція, а за нею знову показ... Калейдоскоп красивих і відомих облич, вишукано або епатажно одягнених гостей, шквал емоцій та ідей. І коли кількість вражень зашкалювала й утома давалася взнаки, сили і настрій усіх присутніх значно поліпшувала кава, що нею пригощав традиційний спонсор тижня прет-а-порте марка «Нескафе Голд».

Особливим виявився фінальний — сьомий — день «Сезонів». Його було присвячено так званому show-room. Цього дня одяг українських дизайнерів, що ще вчора прикрашав моделей на подіумі, зайняв місце на вішалках. Його можна було не лише ретельно роздивитися, а й придбати. А також поспілкуватися і з самими модельєрами.

Що відбувалося на подіумі, а також які нові тенденції в моді цієї осені запропонували українські дизайнери, читайте в «ГУ» наступного тижня.

Юлія ПОТАПЕНКО.

ПРЕМ'ЄРА

Нарешті побачимо

23 і 24 жовтня у Національному палаці «Україна» відбудеться прем'єра фільму Юрія Іллєнка «Молитва за гетьмана Мазепу», який міністерство культури Росії вже встигло оголосити картиною «нон грата» на російських кіноекранах.

Показ відбудеться в рамках XXXII Міжнародного фестивалю дебютного кіно «Молодість». Традиційно до конкурсної програми ввійдуть перші роботи молодих режисерів — студентські, короткометражні та повнометражні стрічки. Кращих визначатиме авторитетне міжнародне журі, яке очолить відомий південнокорейський режисер Кім Кі Дук. Головний приз становитиме 10 тисяч американських доларів, вагомі призи отримають переможці окремих номінацій. Крім конкурсної фестиваль відомий і своєю позаконкурсною програмою.

До ювілею шанованого майстра української анімації Володимира Дахна глядач отримає можливість побачити всі роботи режисера — автора відомого серіалу «Як козаки...».

Іван МІТЬКІВ.

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.

Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання— КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955.
Загальний тираж 159000.

Ціна договірна

Комбінат друку видавництва «Преса України».
03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України»
Зам. 0311187. **1 2 3 4 5 6 7 8 9 0**

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
☎ **ТЕЛЕФОНИ:** для довідок — 441-84-92;
телефакс — 224-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44;
телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій